

**BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI
“İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ”
MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ**

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun
hazırlanmış Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorların Rəyi
31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə**

BANK OLMAYAN KREDİT TƏŞKİLATI “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC

MÜNDƏRİCAT

Səhifə

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiq edilməsi ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyəti haqqında bəyanat	1
Müstəqil auditorların rəyi	2-3
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	4
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat	5
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	6
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	7
Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər:	8
1. Giriş	8
2. Əsas mühasibat uçotu prinsipləri	8
3. Mühüm mühasibat təxminləri və təxmin edilən qeyri-müəyyənliklərin əsas mənbələri	15
4. Dərc olunmuş, lakin hazırda qəbul olunmamış standartlar	16
5. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	17
6. Blokləşdirilmiş pul vəsaitləri	17
7. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	17
8. Əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər	25
9. Digər aktivlər	26
10. Borc alınmış vəsaitlər	26
11. Digər öhdəliklər	27
12. Nizamnamə kapitalı	27
13. Əlavə kapital	27
14. Xalis faiz gəlirləri	27
15. İnzibati və əməliyyat xərcləri	28
16. Mənfəət vergisi	28
17. Digər gəlirlər/(xərclər), xalis	29
18. Təəhhüdlər və şərti öhdəliklər	29
19. Əlaqəli tərəflərlə bağlı əməliyyatlar	30
20. Kapitalın idarə olunması	31
21. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	31
22. Risklərin idarə edilməsi siyasəti	32
23. Hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisələr	39

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİ HAQQINDA BƏYANAT

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

Bu bəyannamə Bank Olmayan Kredit Təşkilatı "İnkişaf üçün Maliyyə" MMC-nin (bundan sonra "Təşkilat") maliyyə hesabatları ilə bağlı Təşkilat rəhbərliyinin və müstəqil auditorların göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi ilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik, 31 dekabr 2020-ci il tarixinə Təşkilatın maliyyə vəziyyətini, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə əməliyyat nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri əks etdirən Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun maliyyə hesabatlarının düzgün hazırlanması üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəduyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- Maliyyə hesabatlarının MHBS əsasında hazırlanması və ya əgər hər hansı bir kənarlaşma varsa, onun maliyyə hesabatlarında bəyan edilməsi və izahı;
- Yaxın gələcəkdə Təşkilat işini normal şərtlər altında davam etdirdiyi halda, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının daimilik prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik, həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Təşkilat daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Təşkilatın maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Təşkilatın maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasının mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Təşkilatın aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması; və
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

31 dekabr 2020-ci il tarixində başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatları 26 may 2021-ci il tarixində Təşkilatın İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilmişdir.

İdarə Heyəti adından:

Cəlal Əliyev

İdarə Heyətinin sədri

26 may 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Asif Əzimov

Baş mühasib

26 may 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Nexia EA

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

Bank Olmayan Kredit Təşkilatı “İnkişaf üçün Maliyyə” MMC-nin Təsisçisi və İdarə Heyətinə:

Rəy

Biz Bank Olmayan Kredit Təşkilatı “İnkişaf üçün Maliyyə” MMC-nin (“Təşkilat”) 31 dekabr 2020-ci il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas mühasibat prinsiplərinin və digər izahedici qeydlərin xülasəsindən ibarət olan maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını aparmışıq.

Hesab edirik ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Təşkilatın 31 dekabr 2020-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə göstərilən tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından ədalətli əks etdirir.

Rəy üçün Əsaslar

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məcəlləsinin” (MBEŞŞ məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Təşkilatdan asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBEŞŞ məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin və İdarəetmə Səlahiyyətləri Verilmiş Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS (Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına) uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Təşkilatı ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativin olmadığı halda, rəhbərlik Təşkilatın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Təşkilatın maliyyə hesabatlarının hazırlanma prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, saxtakarlıq və ya xətalər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlikdə əhəmiyyətli təhriflər mövcud olduğu hallarda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər saxtakarlıq və ya xətalər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətalər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edib qiymətləndiririk, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçiririk və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Saxtakarlıq nəticəsində əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamama riski xətalər nəticəsindəkindən daha yüksəkdir, çünki saxtakarlıq sözləşmə, dələduzluq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər.
- Təşkilatın daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtilə, bu şərtlər çərçivəsində uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük.
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən edilmiş uçot təxminlərinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məqsədəuyğunluğunu qiymətləndiririk.
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutlarının əsasında Təşkilatın fəaliyyətini fasiləsiz davam etmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair qənaətə gəlirik. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında qənaətə gəldiyimiz halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqəti cəlb etməliyik və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın təqdim edilməsi tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Təşkilatın fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər.
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

26 may 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Nexia EA

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	5	3,819,068	2,421,796
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri	6	1,020,000	1,026,800
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	7	4,630,921	5,075,551
Əmlak və avadanlıqlar	8	9,865	15,816
Qeyri-maddi aktivlər	8	6,239	10,807
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivi	16	131,701	126,045
Digər aktivlər	9	168,302	273,764
Cəmi aktivlər		9,786,096	8,950,579
Öhdəliklər və kapital			
Öhdəliklər			
Borc alınmış vəsaitlər	10	4,145,534	3,198,554
Digər öhdəliklər	11	423,172	428,256
Cəmi öhdəliklər		4,568,706	3,626,810
Kapital			
Nizamnamə kapitalı	12	300,000	6,847
Əlavə kapital	13	451,748	451,748
Bölüşdürülməmiş mənfəət		4,465,642	4,865,174
Cəmi kapital		5,217,390	5,323,769
Cəmi öhdəliklər və kapital		9,786,096	8,950,579

İdarə Heyəti adından:

Cəlal Əliyev
İdarə Heyətinin sədri

Asif Əzimov
Baş mühasib

26 may 2021-ci il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

26 may 2021-ci il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-39-cu səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC**MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT****31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ***(Azərbaycan Manatı ilə)*

	Qeydlər ¹	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə
Effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz gəlirləri	14	1,761,140	3,088,853
Faiz xərcləri	14	(333,612)	(191,552)
Faiz gətirən aktivlər üzrə ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatlar təmin olunmamışdan əvvəl xalis faiz gəliri		1,427,528	2,897,301
Faiz gətirən aktivlər üzrə ehtimal edilən zərər üçün ehtiyatlar	7	(496,637)	1,953,521
Xalis faiz gəlirləri		930,891	4,850,822
Maliyyə öhdəliyinin ləğvi üzrə yaranmış gəlir		-	413,848
İnzibati və əməliyyat xərcləri	15	(1,588,116)	(1,628,555)
Haqq və komissiya xərcləri		(70,223)	(118,225)
Xarici valyuta mövqeyinin dəyərləndirilməsi, xalis		(216)	1,443
Digər gəlirlər/(xərclər), xalis	17	615,629	(261,370)
Mənfəət vergisindən əvvəl gəlir		(112,035)	3,257,963
Mənfəət vergisi faydası	16	5,656	82,380
İl üzrə xalis mənfəət		(106,379)	3,340,343
İl üzrə digər məcmu gəlir, vergilər çıxılmaqla		-	-
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU MƏNFƏƏT		(106,379)	3,340,343

İdarə Heyəti adından:

Cəlal Əliyev

İdarə Heyətinin sədri

26 may 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Asif Əzimov

Baş mühasib

26 may 2021-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-39-cu səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Nizamnamə kapitalı	Əlavə kapital	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi kapital
1 yanvar 2019-cu il	6,847	451,748	1,524,831	1,983,426
İl üzrə məcmu mənfəət	-	-	3,340,343	3,340,343
31 dekabr 2019-cu il	6,847	451,748	4,865,174	5,323,769
İl üzrə məcmu mənfəət	-	-	(106,379)	(106,379)
Nizamnamə kapitalının artırılması	293,153	-	(293,153)	-
31 dekabr 2020-ci il	300,000	451,748	4,465,642	5,217,390

İdarə Heyəti adından:

Cəlal Əliyev
İdarə Heyətinin sədri

Asif Əzimov
Baş mühasib

26 may 2021-ci il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

26 may 2021-ci il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-39-cu səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

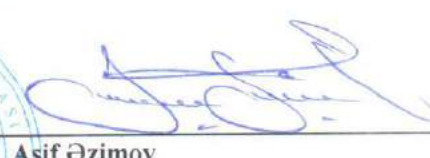

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Alınmış faizlər		1,205,640	1,571,547
Ödənilmiş faizlər		(204,382)	(182,277)
Ödənilmiş haqq və komissiyalar		(70,224)	(118,225)
İşçi heyəti üzrə ödənilmiş xərclər		(1,077,495)	(1,132,371)
Ödənilmiş inzibati və digər əməliyyat xərcləri		(497,079)	(415,352)
Digər alınmış gəlirlər		(61,420)	1,262,721
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(55,000)	(119,000)
Dövriyyə kapitalında dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətinə (yönəlmis)/daxil olmuş pul vəsaitləri		(759,960)	867,043
Dövriyyə kapitalında dəyişikliklər			
<i>Əməliyyat aktivlərində (artma)/azalma:</i>			
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri		6,800	(1,026,800)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		967,503	(371,175)
Digər aktivlər		160,462	(140,087)
<i>Əməliyyat öhdəliklərində artma/(azalma):</i>			
Digər öhdəliklər		(8,107)	(19,879)
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olmuş/(yönəlmis) xalis pul vəsaitləri		366,698	(690,898)
Maliyyə fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Borc alınmış vəsaitlər üzrə daxilolmalar		1,030,790	2,678,272
Borc alınmış vəsaitlərin qaytarılması		-	(843,811)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətinə yönəlmis xalis pul vəsaitləri		1,030,790	1,834,461
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		(216)	1,443
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artım		1,397,272	1,145,006
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, ilin əvvəlinə	5	2,421,796	1,276,790
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, ilin sonuna	5	3,819,068	2,421,796

İdarə Heyəti adından:

Cəlal Əliyev
 İdarə Heyətinin sədri

Asif Əzimov
 Baş mühasib

26 may 2021-ci il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

26 may 2021-ci il
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-39-cu səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

1. GİRİŞ

Təşkilat və onun əsas fəaliyyəti

Təşkilat digər gəlir mənbəyi olmayan nisbətən az gəlirli şəxslərə mütəmadi olaraq maliyyə xidmətlərinin göstərilməsi məqsədilə Böyük Britaniyanın Oksfam təşkilatı tərəfindən yaradılmış qeyri-mənfəət maliyyə institutudur. Təşkilatın əsas məqsədi əhalinin işləyən qisminin, o cümlədən qaçqınlar və məcburi köçkünlərin humanitar yardım və maliyyə dəstəyindən imtina edərək şəxsi həyatları üçün iqtisadi məsuliyyəti üzərlərinə götürməsinə təmin etməkdir.

Təşkilat 1997-ci ildə Böyük Britaniyanın Oksfam beynəlxalq humanitar təşkilatının nəzdində Əmanət və Kredit Layihəsi kimi yaradılmışdır. Təşkilat 23 sentyabr 2002-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində 1067 dövlət qeydiyyat nömrəsi ilə məhdud məsuliyyətli cəmiyyət kimi qeydiyyatdan keçmişdir. 11 aprel 2003-cü il tarixində Təşkilat kreditləşdirmə əməliyyatları aparmaq üçün Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankından (“ARMB”) lisenziya almışdır.

31 dekabr 2020-ci il tarixində Təşkilatın 8 filialı fəaliyyət göstərmiş (31 dekabr 2019: 8).

Təşkilatın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer

Təşkilatın hüquqi ünvanı: Həzi Aslanov küçəsi 115, mənzil 8, Bakı, Azərbaycan Respublikasıdır.

Təşkilatın faktiki ünvanı: Kaspian Plaza 6-cı mərtəbə, Cəfər Cabbarlı küçəsi 44, Bakı, Azərbaycan Respublikası.

Təşkilatın əməliyyat mühiti

2020-ci ilin əvvəlində COVID-19 pandemiyasının sürətlə yayılması səbəbindən bir çox hökumət, o cümlədən Azərbaycan Respublikası Hökuməti, səyahət məhdudyyətləri, karantinlər, iş yerləri və digər sahələr və bəzi yerlərin bağlanması da daxil olmaqla, epidemiyaya qarşı müxtəlif tədbirlər həyata keçirdi. Bu tədbirlər qlobal tədarük zəncirinə, mal və xidmətlərə tələbə, habelə işgüzar fəaliyyətin miqyasına təsir göstərmişdir.

Pandemiyanın özü və nəticələrini minimuma endirmə tədbirlərinin geniş sahələrdə müəssisələrin işinə təsir göstərə biləcəyi gözlənilir. Mart 2020-ci ildən bəri xam neft qiymətlərində azalma da daxil olmaqla səhmlər, valyuta və əmtəə bazarlarında ciddi dəyişiklik mövcuddur.

COVID-19 pandemiyasının yayılmasının qarşısını almaq üçün Azərbaycan Respublikası Hökuməti bütün istiqamətlərdə kompleks tədbirlər həyata keçirməyə davam edir. Cavab olaraq 2020-ci ilin martında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti pandemiyanın təsirini minimuma endirmək üçün fəaliyyət planları haqqında bir fərman imzaladı. Bu fərmana uyğun olaraq, ölkədəki fərdləri və müxtəlif müəssisələri dəstəkləmək üçün 2,500,000 min manatlıq böhrana qarşı stimül paketi hazırlanır. AMB, manat məzənnəsinin sabitliyini təmin etmək üçün pul siyasətini davam etdirir.

Təşkilat onun fəaliyyətinə, maliyyə vəziyyətinə və maliyyə nəticələrinə pandemiya təsirini və dəyişən mikro və makroiqtisadi şərtləri qiymətləndirməyə davam edir.

2. ƏSAS MÜHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ

Hesabatların uyğunluğunun bəyanı

Təşkilatın hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartları (“MHBS”) və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına Şərhlər Komitəsi (“MHBSŞK”) tərəfindən dərc edilmiş şərhlər əsasında hazırlanmışdır.

Fasiləsizlik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Təşkilatın fasiləsizlik prinsipi əsasında fəaliyyət göstərməsini və yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Təqdimatın digər əsasları

Bu maliyyə hesabatları əksi göstərilmədiyi hallarda Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim edilmişdir. Bu maliyyə hesabatları, müəyyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin və MHBS əsasında yenidən qiymətləndirilmiş məbləğdə binaların ölçülməsi istisna olmaqla tarixi dəyər prinsiplərinə əsasən hazırlanmışdır.

Təşkilat mühasibat sistemini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun şəkildə təşkil edir. Bu maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən yerli mühasibat prinsiplərinə uyğun tərtib edilmiş mühasibat sistemindən istifadə edilmiş və MHBS-ə uyğunlaşdırılmaq məqsədilə hesabatlara düzəlişlər edilmişdir. Bu düzəlişlərə əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini əks etdirmək üçün müəyyən təsnifləşdirilmələr, həmçinin müəyyən aktiv və öhdəliklərin, eləcə də gəlir və xərclərin maliyyə hesabatlarındakı maddələrə uyğunlaşdırılması məqsədilə edilən yenidən təsnifləşdirilmələr aiddir.

Əsas mühasibat prinsipləri üzrə xülasə aşağıda təqdim edilir:

Faiz gəlir və xərclərinin tanınması

Faiz gəlir və xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama üsuluna əsasən qeydə alınır. Effektiv faiz metodu, maliyyə aktivlərinin və ya öhdəliklərinin (eləcə də maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri qrupunun) amortizasiya edilmiş maya dəyərinin hesablanması, faiz gəlir və xərclərinin müvafiq dövrlər üzrə tanınmasını nəzərdə tutur.

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə alətinin təxmin edilmiş istifadə müddəti üzrə təxmin edilən gələcək ödəniləcək və ya alınacaq vəsaitləri (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi sayılan müvafiq ödənilmiş və ya alınmış haqq və komissiyalar, əməliyyat xərcləri, eləcə də digər diskont və mükafatlar) və ya müvafiq olduqda daha qısa müddət üzrə maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin qalıq dəyərini dəqiq diskontlaşdıran dərəcədir.

Köhnəlmə nəticəsində maliyyə aktivini hesabdan silinirsə (qismən silinirsə), belə aktivlər üzrə faiz gəliri sonradan mümkün zərərlərin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş effektiv faiz dərəcəsi nəzərə alınmaqla gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üzrə istifadə edilən faiz dərəcəsinin tətbiq edilməsi ilə tanınır.

Aktivlərin ədalətli dəyəri üzrə qazanılmış faizlər, faiz gəlirləri kimi təsnifləşdirilir.

Maliyyə alətləri

Təşkilat müqaviləyə əsasən maliyyə aləti üzrə öhdəlik daşıyan tərəfə çevrildiyi zaman maliyyə aktivini və ya öhdəliyini maliyyə vəziyyəti hesabında tanıyır. Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin adı yolla alınması və satılması zamanı hesablaşma tarixində əməliyyat müvafiq olaraq tanınır.

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür. İlk tanınma zamanı, maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin satın alınması və ya yerləşdirilməsi ilə bağlı bütün birbaşa əməliyyat xərcləri (mənfəət və ya zərərdə tanınan maliyyə aktiv və öhdəlikləri istisna olmaqla) müvafiq olaraq maliyyə aktivinin ədalətli dəyərindən azaldılır və ya maliyyə öhdəliyinin ədalətli dəyərində əlavə edilir.

Mənfəət və zərər hesabına tanınan maliyyə aktiv və öhdəliklərinin satın alınması və ya yerləşdirilməsi ilə bağlı birbaşa əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Verilmiş kreditlər və debitor borcları

Verilmiş kreditlər və debitor borcları, maliyyə hesabatlarının digər kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirilən aktivlərdən fərqli olaraq sabit və ya müəyyən edilən ödənişli və fəal bazara çıxarılmayan qeyri-törəmə aktivlərdir. Bu aktivlərə vəsait qoyularkən məqsəd dərhal və ya qısa müddət ərzində onların satılması deyil və bu aktivlər nə ticarət məqsədləri ilə saxlanılan maliyyə aktivlərinə, nə də satılabilən maliyyə aktivləri kateqoriyalarına aid edilmir. Bu tip aktivlər effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə qeydə alınır.

Kreditlərin və debitor borclarının tanınmasına xitam verilməsi, onların dəyərində ehtimal edilən azalmalar yaranması, eləcə də onların dəyərsizləşməsi nəticəsində yaranan mənfəət və zərərlər müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Ədalətli dəyər ölçmə tarixində əsas bazarda və ya əsas bazar olmadıqda həmin tarixdə Təşkilatın daxil ola biləcəyi daha sərfəli bazarda bazar iştirakçıları arasında intizamlı əməliyyatda aktivi satmaq üçün qəbul edilmiş və ya öhdəliyi köçürmək üçün ödəniləcək qiymətdir. Öhdəliyin ədalətli dəyəri onun yerinə yetirilməmə riskini əks etdirir.

Mümkün olduqda, Təşkilat fəal bazarda həmin alət üçün elan olunmuş qiymətlər üzrə alətin ədalətli dəyərini ölçür. Bazar, qiymətləndirmə məlumatlarını təmin etmək üçün aktivlər və ya öhdəliklər üzrə əməliyyatlar davamlı olaraq kifayət qədər tezlikdə və həcmdə baş verdikdə fəal hesab olunur.

Fəal bazarda təyin edilmiş qiymət olmadıqda Təşkilat, müşahidə edilə bilən müvafiq məlumatların istifadəsini artıran və müşahidə edilə bilməyən məlumatların istifadəsini azaldan qiymətləndirmə üsullarından istifadə edir. Seçilmiş qiymətləndirmə üsulu, bazar iştirakçıları əməliyyata qiymət təyin edərkən nəzərə aldıkları bütün amilləri özündə birləşdirir.

Ədalətli dəyəri ölçülən və maliyyə hesabatlarında açıqlanmış bütün aktivlər və öhdəliklər aşağıda təsvir edilmiş və bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mühüm olan ən aşağı səviyyədə məlumatlara əsaslanmış ədalətli dəyər iyerarxiyasında təsnifləşdirilir:

- Səviyyə 1 – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- Səviyyə 2 – aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilə bilən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir;
- Səviyyə 3 – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir;

Maliyyə hesabatlarında dövrü əsasda tanınmış aktivlər və öhdəliklər üzrə Təşkilat hər hesabat dövrünün sonunda yenidən təyin edilmiş təsnifatla (bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün zəruri olan ən aşağı səviyyəli məlumata əsaslanmış) iyerarxiyada Səviyyələr arasında köçürmələrin olub-olmamasını müəyyən edir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri onların asanlıqla müəyyən nağd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan vəsaitlərdir. Blokləşdirilmiş məbləğlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən çıxarılır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər maliyyə hesabatlarının digər kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirilən aktivlərdən fərqli olaraq sabit və ya müəyyən ödəniş qrafikinə malik və fəal bazara çıxarılmayan qeyri-törəmə aktivlərdir.

Təşkilat tərəfindən verilmiş kreditlər ilk olaraq ədalətli dəyər və əməliyyat üzrə aid olduğu xərclər həcmində tanınır. Hesablanmış ədalətli dəyər kreditin ədalətli dəyərində bərabər olmadıqda, misal üçün, kredit bazar qiymətindən aşağı dəyərlə verildikdə hesablanmış ədalətli dəyərlə kreditin ədalətli dəyəri arasındakı fərq kreditin ilkin tanınması üzrə zərər kimi qeydə alınır və bu zərərin xüsusiyyətinə uyğun olaraq mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabatına daxil edilir. Daha sonra, kreditlər effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyəri ilə qeydə alınır. Müştərilərə verilmiş kreditlər ehtimal edilən zərərlər üzrə bütün ehtiyatlar çıxılmaqla qeydə alınır.

Kreditlərin restrukturizasiyası

Mümkün olduğu hallarda, Təşkilat girovu reallaşdırmadan öncə kreditin prolonqasiya edilməsinə səy göstərir. Belə sözlərə ödəmə şərtlərinin dəyişdirilməsi və ya yeni kredit sazişinin imzalanması daxildir.

Şərtlər yenidən razılaşdırıldıqdan sonra belə kreditlər artıq gecikmiş sayılmır. Rəhbərlik daimi olaraq, prolonqasiya edilmiş kreditləri təhlil edərək onlar üzrə bütün şərtlərin yerinə yetirilməsini və gələcək ödənişlərin icra olunması ehtimalını təhlil edir. Belə kreditlər, fərdi olaraq və ya kollektiv şəkildə

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

dəyərsizləşmə ehtimallarının mövcudluğunun yoxlanılması məqsədi ilə kreditin ilkin və ya cari effektiv faiz dərəcəsi istifadə edilərək təhlil edilir.

Verilmiş kreditlərin və avansların silinməsi

Təşkilatın siyasətinə əsasən, verilmiş kreditlər və avanslar qaytarılması mümkün olmadıqda dəyərsizləşmə üzrə yaradılmış olan ehtiyatların hesabına silinirlər.

Maliyyə aktivlərinin uçotunun xitamı

Təşkilat maliyyə aktivini müqaviləsi üzrə pul vəsaitlərinin alınması hüququnun başa çatması və ya maliyyə aktivini, eləcə də sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülməsi halında maliyyə aktivinin tanınmasına xitam verir. Təşkilat sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürüldükdə belə transfer edilmiş aktiv üzərində nəzarəti saxlayırsa, bu zaman saxlanılmış maraqlar aktiv kimi tanınır və müvafiq şəraitdə Təşkilatın ödənilməsi ehtimal edilən məbləğlər də müvafiq olaraq öhdəlik kimi tanınır. Əgər Təşkilat transfer edilən maliyyə aktivinin sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatları özündə saxlayırsa, bu zaman aktivin tanınması davam edir və əlavə olaraq girov qoyularaq götürülmüş vəsaitlər də borc məbləği kimi tanınır.

Maliyyə aktivini maliyyə vəziyyəti hesabatından tam şəkildə çıxarıldıqda, aktivin qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan və ya alınması nəzərdə tutulan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq, mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabında xitam anınadək tanınmış və kapital hesablarında uçotu aparılan mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktivini maliyyə vəziyyəti hesabatından qismən çıxarıldıqda (məsələn, Təşkilatın transfer edilmiş aktivin bir hissəsini geri almaq seçimi olduqda və ya bu aktiv üzrə sahiblik hüququ ilə bağlı bütün əhəmiyyətli risk və mükafatların digər tərəfə ötürülərək yalnız cüzi bir hissənin saxlanması və bunun nəticəsində nəzarətin Təşkilatda qalması halları), Təşkilat aktivin qalıq dəyərini cari iştirak ilə bağlı tanınması davam edən qism və transfer edilən hissələrin nisbi ədalətli dəyərində görə təyin edilmiş və maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmayan qismdən ibarət iki hissəyə ayırır. Aktivin tanınmasına xitam verilmiş qisminə aid edilən qalıq dəyəri ilə onun transferindən alınan məbləğlərin cəmi arasındakı fərq, mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabında xitam anınadək tanınmış mənfəət və zərər məbləğləri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabında tanınmış mənfəət və zərər məbləğlərini, aktivin tanınmasına xitam verilən qismi ilə tanınması davam edən qismi arasında bölərkən bu qismlərin ədalətli dəyərlərinin nisbətləri əsas götürülür.

Maliyyə öhdəlikləri və kapital alətləri

Borc və kapital alətləri müqavilə şərtlərindən, eləcə də təyinatından asılı olaraq maliyyə öhdəlikləri və ya kapital kimi təsnifləşdirilirlər.

Kapital alətləri

Bütün öhdəliklər ödənildikdən sonra xalis aktivlərdə sahiblik hüququna dəlalət edən istənilən müqavilə kapital aləti sayılır. Təşkilat tərəfindən yerləşdirilən kapital alətləri, müvafiq yerləşdirmə xərcləri çıxıldıqdan sonra müvafiq vəsaitlərin daxil olması zamanı maliyyə hesabatlarında tanınır.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəlikləri, “MZHƏD maliyyə öhdəlikləri” və “digər maliyyə öhdəlikləri” olmaqla iki hissəyə ayrılır.

MZHƏD

Maliyyə öhdəlikləri ticarət məqsədləri ilə saxlanıldıqda və ya xüsusi olaraq MZHƏD şəklində nəzərdə tutulduqda MZHƏD maliyyə öhdəlikləri kateqoriyasına aid edilir.

MZHƏD maliyyə öhdəlikləri ədalətli dəyərlə təqdim edilir və yenidən ölçülmə zamanı yaranan mənfəət və zərər məbləğləri müvafiq olaraq mənfəət və zərər hesablarında tanınır. Mənfəət və zərər hesabında tanınan

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

xalis mənfəət və ya zərərə maliyyə öhdəliyi üzrə ödənilən bütün faizlər daxildir və bu məbləğ mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabında “digər gəlirlər/(xərclər)” bəndində öz əksini tapır.

Digər maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq bütün əməliyyat xərcləri çıxıldıqdan sonra ədalətli dəyər ilə ölçülür.

Digər maliyyə öhdəlikləri növbəti dövrlərdə effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə olunmaqla amortizasiya edilmiş maya dəyərində ölçülür və faiz xərcləri effektiv gəlir kriteriyasına əsaslanaraq tanınır.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu, maliyyə öhdəliyinin amortizasiya olunmuş maya dəyərinin hesablanması və faiz xərci məbləğinin müvafiq dövrlər üzrə paylaşdırılmasını nəzərdə tutur. Bu metod maliyyə öhdəliyinin nəzərdə tutulan istifadə müddəti üzrə təxmin edilən gələcək ödəniləcək vəsaitləri və ya müvafiq olduqda, daha qısa müddət üzrə maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyərini dəqiq diskontlaşdırma dərəcəsidir.

Borc alınmış vəsaitlər

Borc alınmış vəsaitlərin məbləği müqavilə tərəfdaşı tərəfindən vəsaitlərin Təşkilata ödənilməsi zamanı qeyd olunur. Qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Təşkilat borclarını satın aldığı halda maliyyə vəziyyəti hesabatından çıxarılır və borcun erkən ödənilməsi əsasında yaranan öhdəliyin qalıq dəyəri və ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq mənfəət və zərər hissəsinə daxil edilir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasına xitam verilməsi

Maliyyə öhdəliyinə yalnız bu öhdəliyin silinməsi, ləğv edilməsi və ya müddətinin başa çatması hallarında xitam verilir. Tanınmasına xitam verilmiş maliyyə öhdəliyinin qalıq dəyəri ilə ödənilmiş və ya ödəniləcək məbləğlərin cəmi arasındakı fərq dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüquq olduqda və ya eləcə də müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktivini realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Maliyyə aktivlərinin müvəqqəti olaraq qarşı tərəfə transfer edilməsi zamanı bu maliyyə aktivləri qarşı tərəfin öhdəliyi ilə əvəzləşdirilmir.

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiya və ehtimal edilən dəyər azalmaları üzrə ehtiyatlar çıxılmaqla tarixi dəyəri ilə tanınır. Faydalı iqtisadi ömür təxminləri, qalıq dəyərləri və köhnəlmə/amortizasiya metodları hər bir hesabat tarixində yenidən təhlil edilir və təxminlərdə olan dəyişikliklərin təsiri prospektiv olaraq aşağıdakı dərəcələrdə tətbiq edilir:

Kompüter və avadanlıqlar	20%
Mebel və qurğular	20%

Təmir və saxlama xərcləri baş verdiyi zaman tanınır və kapitalizasiya kriteriyalarına uyğun gəlməsi halları istisna olmaqla mənfəət və zərər hesablarında əməliyyat xərcləri kimi tanınır.

Hər bir hesabat dövrünün sonunda Təşkilat öz əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərini dəyərsizləşmə zərərlərinin baş verməsini təyin etmək məqsədi ilə təhlil edir. Əgər belə hal mövcud olarsa bu aktiv üzrə əldə edilməsi mümkün olan məbləğ təyin edilir və dəyərsizləşmə zərərinin məbləği (əgər varsa) hesablanır. Fərdi aktiv üzrə əldə edilməsi mümkün olan məbləğin təyin edilməsi mümkün olmadıqda Təşkilat aktivin aid olduğu nağd pul əmələ gətirən biznes vahidinin qalıq dəyərini təhlil edir.

Tikililər yenidən hesablama tarixində ədalətli dəyərdə olan, müstəqil qiymətləndiricilər tərəfindən zamanətli şəkildə, bazar əsaslı faktlarla müəyyənləşmiş, hər hansı sonrakı yığılmış amortizasiya və qiymətdən düşmə zərərlərindən az olmaqla, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda öz yenidən qiymətləndirilmiş məbləğlərində göstərilir. Yenidən hesablama elə bir müntəzəm qaydada həyata keçirilir ki, balans dəyəri maliyyə hesabatı tarixində istifadə olunan ədalətli dəyər ilə müəyyən olunmuş dəyərdən maddi olaraq, fərqlənir.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Əmlakın bazar dəyərinin təyin olması, bazar yanaşma metodu ilə aparılır ki, bu da özündə, bənzər daşınmaz əmlak qiymətləri və MHBS 13 ilə uyğunlaşan tikililərin ədalətli dəyəri ilə eyni olan bazar satış qiymətlərinin təhlili də daxil edir.

Yenidən hesablama nəticəsində bu cür binaların yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan hər hansı bir artım əmlakın yenidən hesablama ehtiyatının kredit balansına yazılır. Bu artım, əgər eyni aktivin, bundan əvvəl xərc kimi tanınan dəyərləndirilmiş məbləğində azalmadırsa, bu hal istisna kimi götürülür. Əgər artım əvvəllər hesablanmış azalma həcminə uyğundursa, mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabatında kredit hesabı kimi göstərilir. Əgər yenidən hesablama həmin aktivlərin əvvəlki yenidən hesablamaları ilə əlaqəlidirsə, bu cür binaların yenidən qiymətləndirilməsindən yaranan azalma balansdan artıqdırsa, xərc kimi hesablanır.

Yenidən qiymətləndirilmiş tikililər üzrə amortizasiya ayırmaları mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda daxil edilir. Yenidən qiymətləndirmə artımı illik olaraq, bölüşdürülməmiş gəlirə köçürülür. Köçürülmüş artımın miqdarı aktivin ilkin dəyəri üzrə tutulmuş amortizasiya xərcləri ilə, artım ilə bağlı vergi təsiri üçün tənzimlənən yenidən qiymətləndirilmiş hesab üzrə tutulmuş amortizasiya xərcləri arasındakı fərqə bərabərdir.

Əgər aktiv (və ya aktivin aid olduğu nağd pul əmələ gətirən biznes vahidi) üzrə əldə edilməsi mümkün olan məbləğ aktivin (və ya aktivin aid olduğu nağd pul əmələ gətirən biznes vahidinin) qalıq dəyərindən azdırsa onun qalıq dəyəri qaytarılması mümkün olan məbləğə qədər azaldılır. Dəyərsizləşmə zərəri birbaşa mənfəət və zərər hesablarında qeydə olunur.

Dəyərsizləşmə zərərlərinə səbəb olan hallar növbəti dövrlərdə aradan qalxdıqda aktivin (və ya aktivin aid olduğu nağd pul əmələ gətirən biznes vahidinin) qalıq dəyəri yenidən təyin edilmiş məbləğə qədər artırılır amma yeni təyin edilmiş qalıq dəyəri aktivin (və ya aktivin aid olduğu nağd pul əmələ gətirən biznes vahidinin) keçmiş dövrlərdə dəyərsizləşmə itkilərinin tanınmasından öncə mövcud olan qalıq dəyərindən daha çox ola bilməz. Dəyərsizləşmə zərərlərinin geri qaytarılması dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Silindikdə, satıldıqda və ya istifadəsinin davam etdirilməsi zamanı gələcəkdə iqtisadi faydanın əldə edilməsi təxmin edilmədikdə əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin tanınmasına xitam verilir. Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin tanınmasına xitam verilməsi nəticəsində yaranan mənfəət və zərərlər satış nəticəsində əldə edilən vəsaitlərlə aktivin qalıq dəyəri arasında olan fərq kimi hesablanır və dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Vergi qanunvericiliyi

Vergi xərcləri cari və təxirə salınmış vergi xərclərinin cəmindən ibarətdir.

Cari vergi xərci hesabat dövrü ərzində yaranmış vergi mənfəəti əsasında hesablanır. Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabatındakı bəzi gəlir və xərclərin digər dövrlərdə vergi bazasına aid ediləcəyinə və bəzi maddələrin heç bir vaxt vergi bazasını hesablayarkən istifadə edilməyəcəyinə görə vergi mənfəəti maliyyə hesabatlarındakı mənfəətdən fərqlənir. Təşkilatın cari mənfəət vergisi xərci, hesabat dövründə qüvvədə olan vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Təxirə salınmış vergi isə aktiv və öhdəliklərin mühasibat uçotuna uyğun qalıq dəyərləri ilə onların vergiyə uyğun qalıq dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə ödəniləcək və ya geri alınacaq məbləğlərin əsasında hesablanır və bu zaman balans öhdəliyi üsulundan istifadə edilir.

Təxirə salınmış vergi öhdəliyi ümumiyyətlə bütün vergi bazasını artıran maddələr üçün hesablanır, təxirə salınmış vergi aktivləri isə bu aktivdən gələcəkdə istifadə etmək üçün kifayət qədər mənfəətin olması təxmini nəzərə alınaraq balansda tanınır. Müvəqqəti fərqlərin mühasibat mənfəətinə və vergi mənfəətinə təsir göstərməyən digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı yarandığı hallarda (biznes kombinasiyaları istisna olmaqla), belə vergi aktiv və öhdəlikləri tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı təxminlər bu aktivin reallaşdırılmağa imkan vermirsə bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu təxminlərə uyğunlaşdırılmaq üçün azaldılır.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

Təxirə salınmış vergini hesablayarkən vergi aktivinin reallaşdırılması və ya öhdəliyin ödənilməsi zamanı qüvvədə olan vergi dərəcəsiindən istifadə edilməlidir. Birbaşa kapitala təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa məcmu gəlir hesabında əks etdirilir. Kapitala təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər də kapitalda öz əksini tapır.

Aşağıdakı hallarda təxirə salınmış vergi aktivini və vergi öhdəliyi əvəzləşdirilərək xalis şəkildə təqdim edilə bilər:

- Təşkilatın cari mənfəət vergisi aktivini mənfəət vergisi öhdəliyi ilə əvəzləşdirmək üçün qanuni və icrası mümkün olan hüququ mövcud olduqda; və
- Təxirə salınmış aktiv və öhdəliklər bir vergi orqanı tərəfindən qoyulan məbləğlərə aid edilsin və bu vergilər üzrə öhdəlik eyni müəssisəyə məxsus olsun.

Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bənzər təşkilatların fəaliyyəti nəticəsində digər vergilər də yaranır. Bu vergilər əməliyyat xərclərinin bir hissəsi kimi tanınır və mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabına daxil edilir.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar, Təşkilat keçmiş hadisələr nəticəsində cari hüquqi və ya əsaslanmış öhdəliyə malik olduqda, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərə yaradan ehtiyatların azalma ehtimalı olduqda və öhdəlik məbləği etibarlı şəkildə qiymətləndirildikdə uçota alınır.

Ehtiyat kimi tanınan məbləğ hesabat dövrünün sonunda müvafiq risklər və qeyri-müəyyənliklər də nəzərə alınmaqla cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan məbləğin təxmini göstəricisidir. Ehtiyatı hesablayarkən cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan pul vəsaitlərinin təxminindən istifadə edilirsə, ehtiyatın qalıq dəyəri bu pul vəsaitlərinin cari dövrə olan diskontlaşdırılmış dəyərinin cəminə bərabərdir (pulun vaxt dəyərinin əhəmiyyət kəsb etdiyi hallarda).

Ehtiyatın qarşılınması üçün tələb edilən iqtisadi faydaların tam və ya qismən üçüncü şəxslərin hesabına geri qaytarılması gözlənilirsə, debitor borc aktiv kimi yalnız o halda tanınır ki, üçüncü tərəfin kompensasiya ödəməsi ehtimalı var və bu məbləğ etibarlı şəkildə təxmin edilə bilər.

Təqaüd və digər mükafatlar üzrə öhdəliklər

Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq, Təşkilat işçilərin əmək haqlarından təqaüd ayırmaları tutur və onları dövlət sosial müdafiə fonduna köçürür. Bu cür ayırmaları hesablayarkən təqaüd sisteminin göstərişlərinə müvafiq olaraq işəgötürənlər tərəfindən cari ödənişlərin hesablanması zamanı işçi heyəti üzrə nəzərdə tutulan ümumi xərclərin müəyyən nisbəti götürülür. Belə xərclər müvafiq əmək haqlarının alındığı dövrlərə aid edilir. Təqaüdə çıxdıqda təqaüdü ilə bağlı bütün ödənişlər dövlət sosial müdafiə fondu tərəfindən yerinə yetirilir.

Təşkilat Azərbaycan Respublikasının dövlət sosial müdafiə fondu tərəfindən nəzərdə tutulmuş təqaüd proqramından başqa hər hansı bir digər təqaüd proqramında iştirak etmir. Bundan əlavə, Təşkilatda hesablanması tələb olunan pensiya müavinətləri və ya kompensasiya edilməsi məcbur olan digər mühüm müavinətlər mövcud deyildir.

Şərti aktivlər və öhdəliklər

Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmır, amma belə aktivlərlə bağlı iqtisadi mənfəətlərin alınması ehtimalı çox az olduğu hallar istisna olmaqla qalan hallarda hesabatlarda açıqlamalar verilir. Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınmır, amma bu öhdəliklərlə bağlı pul vəsaitlərinin ödənilməsinin ehtimalı çox az olduğu hallar istisna olmaqla qalan hallarda hesabatlarda açıqlamalar verilir.

Nizamnamə kapitalı

Nizamnamə kapitalı səhmdarlar tərəfindən verilən nizamnamə kapitalının miqdarıdır. Səhmlərin ümumi miqdarı Təşkilatın öz nizamnamə kapitalını qanuna müvafiq olaraq səhmdarların razılığı ilə artırma və ya azalda bilər. Adi səhmlər üzrə dividendlər bu dividendlərin elan olunduğu dövr üzrə azalma kimi tanınır. Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartı 10 "Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr" (BMUS 10)

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

müvafiq olaraq balans hesabatı tarixindən sonra elan edilmiş dividendlər sonradan baş vermiş hadisələr kimi qəbul edilir və müvafiq olaraq açıqlanır.

Xarici valyuta əməliyyatları

Təşkilatın əməliyyat valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi iqtisadi mühitin valyutası olan Azərbaycan Manatıdır.

Xarici valyutada olan maliyyə aktiv və öhdəliklər, balans tarixində mövcud olan ARMB-nin valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Azərbaycan Manatına çevrilir. Xarici valyutada aparılan əməliyyatlar isə əməliyyat tarixinə mövcud olan valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq manat ekvivalentinə çevrilir. Bu çevrilmələr zamanı yaranan gəlir və xərclər mənfəət və zərər hesabında xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirlər/(zərər çıxılmaqla) sətrində göstərilir.

Xarici valyuta məzənnələri

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı Təşkilat tərəfindən istifadə edilən hesabat tarixinə valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
ABŞ dolları/AZN	1.7000	1.7000
Avro/AZN	2.0890	1.9035

3. MÜHÜM MÜHASİBAT TƏXMİNLƏRİ VƏ TƏXMİN EDİLƏN QEYRİ-MÜƏYYƏNLİKLƏRİN ƏSAS MƏNBƏLƏRİ

Təşkilatın maliyyə hesabatlarının hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin verməsini tələb edir. Rəhbərlik mütəmadi olaraq öz təxminlərini və mülahizələrini təhlil edir. Rəhbərlik təxminlərini və mülahizələrini tarixi təcrübəyə və müəyyən şərtlər çərçivəsində məntiqli hesab edilən digər faktlara əsaslandırır. Müxtəlif şəraitlərdə və vəziyyətlərdə faktiki nəticələr bu təxminlərdən fərqlənə bilər. Aşağıda göstərilən təxminlər və mülahizələr Təşkilatın maliyyə vəziyyətinin təsvir edilməsi üçün zəruri hesab edilir.

Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə zərər ehtiyatları

Dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirilmənin aparılması üçün Təşkilat verilmiş kreditlərin mütəmadi olaraq təhlilini keçirir. Təşkilatın dəyərsizləşmə üzrə zərər ehtiyatları yaratması onun kreditlər və alınacaq vəsaitlər portfelində yarana biləcək dəyərsizləşmə ehtiyatlarının tanınması məqsədi daşıyır. Təşkilat rəhbərliyi hesab edir ki, ehtiyatlarla bağlı təxminlər ən əsas subyektivlik daşıyan məqamdır, çünki: (i) gələcəkdəki itkilərin faizi və şübhəli kreditlər üzrə yarana biləcək itkilərin ölçülməsi üzrə edilən ehtimallar müxtəlif dövrlər arasında dəyişir, hesabat tarixində isə bu ehtimallar yalnız cari təcrübəyə əsaslanır, və (ii) Təşkilatın təxmin etdiyi itkilərlə faktiki itkilər arasında əhəmiyyətli fərqlər yaranarsa, bu fərqlər Təşkilatın gələcəkdəki fəaliyyətinin yekunlarına, eləcə də maliyyə vəziyyətinə təsir göstərə bilər.

Borcalanın maliyyə çətinlikləri olduqda və eyni borcalana aid az tarixi məlumat mənbələri əldə etdiyi hallarda dəyərsizləşmə zərərinin məbləğini təxmin etmək üçün Təşkilatın rəhbərliyi mülahizələrdən istifadə edir. Eləcə də, Təşkilat əvvəlki təqdimat əsasında gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətində dəyişiklikləri, müştərilərin əvvəlki davranışını, qrup daxilində borcalanın ödəniş qabiliyyətində mənfi dəyişikliklər haqqında ümumi məlumatı və qrup daxilində aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqədar olan ölkə miqyaslı və yerli iqtisadi şərtlərə dair təxminlər edir. Rəhbərlik kredit riski daşıyan aktivlər üzrə tarixi zərər təcrübəsinə və kreditlər qrupunda dəyərsizləşmə üzrə eyni olan obyektiv sübutlara əsaslanan təxminlərdən istifadə edir. Tarixi məlumatda cari şərait əks olunmadığından, yeni kreditlər qrupuna dair müşahidə olunan məlumata düzəlişlər etmək üçün Təşkilat rəhbərliyi mülahizələrdən istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatları, mövcud iqtisadi və siyasi şərtlər əsasında təyin edilmişdir. Ölkədə baş verə biləcək hadisələri və bu şəraitin maliyyə aktivləri üzrə gələcək

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

dövlərdə dəyərsizləşmə ehtiyatlarının uyğunluğuna edəcəyi təsirlə bağlı Təşkilat qabaqcadan xəbər vermək iqtidarında deyil.

31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə yaradılmış dəyərsizləşmə ehtiyatının qalığı dəyərləri müvafiq olaraq 4,797,175 AZN və 4,300,538 AZN təşkil etmişdir.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin bərpası

31 dekabr 2020-ci il tarixinə təxirə salınmış vergi aktivlərinin qalıq dəyəri 131,701 AZN dəyərində olmuşdur (31 dekabr 2019: 126,045 AZN).

Təşkilatın rəhbərliyi təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyərinin gələcəkdə tam həyata keçiriləcəyinə əminlidir.

Əmlak və avadanlıqların faydalı iqtisadi ömrü

Təşkilat hər maliyyə ilinin sonunda əmlak və avadanlıqların qalan faydalı iqtisadi ömürlərini qiymətləndirir. Bu aktivlərin nəzərdə tutulan faydalı ömürləri ötən ilin qiymətləndirilməsindən fərqli olduqda, BMUS 8 "Uçot Siyasətləri, Uçot Qiymətləndirmələrində Dəyişikliklər və Xətalər" standartına müvafiq olaraq uçot təxminlərində dəyişiklik olaraq uçota alınır. Belə təxminlərin əmlak və avadanlıqların qalıq dəyərlərinin məbləğləri və mənfəət və zərərdə tanınmış amortizasiya üzrə təsirləri olur.

Cari vergilər

Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyində müxtəlif şərtlər edilir və dəyişikliklər tez-tez baş verir. Təşkilatın əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq ediləcək səlahiyyətli vergi orqanının nümayəndələri tərəfindən edilmiş vergi qanunvericiliyinə aid şərtlər rəhbərliyin fikirləri ilə uzlaşmaya bilər. Nəticədə, səlahiyyətli vergi orqanının nümayəndələri əməliyyatlara etiraz edə bilər və Təşkilata əhəmiyyətli dərəcədə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər təyin edilə bilər. Müvafiq olaraq, üç təqvim ili üzrə vergi öhdəlikləri ilə əlaqədar olaraq vergi və gömrük orqanlarının nümayəndələri tərəfindən yoxlanıla bilər.

4. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR

Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi tarixində Təşkilat tərəfindən, qüvvəyə minmə tarixindən əvvəl qəbul edilmiş standart və şərtlərdən əlavə, aşağıda göstərilən standart və şərtlər dərc edilmiş lakin qüvvəyə minməmişdir.

MHBS 17 "Sığorta müqavilələri" (18 may 2017-ci ildə dərc olunub və 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlanan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). MHBS 17 şirkətlərə sığorta müqavilələrinin uçotu üzrə mövcud praktikanı tətbiq etməyə icazə verən MHBS 4-ü əvəz edir. MHBS 4-ə əsasən investitorlar analoji sığorta şirkətlərində maliyyə nəticələrini müqayisə etmək və üzləşdirməklə çətinlik çəkirdilər. MHBS 17 sığortaçının təkrar sığorta müqavilələri daxil olmaqla, bütün növ sığorta müqavilələrinin uçotu standartının prinsiplərinə əsaslanan yeganə standartdır. Bu standartın tələbinə görə sığorta müqavilələri qrupları (i) müqavilələrin yerinə yetirilməsi üçün nağd pul axınları üzrə mövcud olan bütün məlumatları müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarına uyğun olaraq nəzərə alan riskə görə düzəldilmiş gələcək nağd pul axınlarının diskont dəyəri ilə (müqavilələrin yerinə yetirilməsi üzrə nağd pul axınları); (ii) müqavilələr qrupu üzrə bölüşdürülməmiş mənfəəti (müqavilələr üzrə servis marjası) toplamaqla (dəyər öhdəlik olduqda) və ya çıxmaqla (dəyər aktiv olduqda) tanınmalı və qiymətləndirilməlidir. Sığortaçılar sığorta müqavilələri qrupundan yaranan gəliri sığorta proqramını təqdim etdiyi dövr ərzində, eləcə də riskdən azad olunduğu halda əks etdirəcəklər. Müqavilələr qrupu üzrə zərər mövcuddursa və ya mövcud olarsa müəssisə dərhal zərəri əks etdirəcək.

Rəhbərlik yeni standartların həyata keçirilməsi, maliyyə hesabatlarına təsir göstərməsi və Təşkilat tərəfindən qəbulu müddətini də nəzərə alır.

Yuxarıda başqa cür nəzərdə tutulmadığı hallarda, yeni standartlar və şərtlərin Təşkilatın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsiri gözlənilmir.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

5. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Nağd pul vəsaitləri	9,552	10,346
Bank hesablarında yerləşdirilmiş vəsaitlər	3,809,516	2,411,450
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	3,819,068	2,421,796

6. BLOKLAŞDIRILMIŞ PUL VƏSAİTLƏRİ

Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri Təşkilat tərəfindən 2019-cu il ərzində "Paşa Bank" ASC-dən götürülmüş borc vəsaitləri qarşılığında girov qoyulmuş nağd pul vəsaitləridir. 31 dekabr 2020-ci il tarixində Təşkilatın cari hesablarında borc vəsaitlərinin əsas məbləğinin girovu şəklində 600,000 ABŞ dolları (1,020,000 AZN) məbləği (31 dekabr 2019: 1,026,800 AZN).

7. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR

Müştərilərə verilmiş kreditlər, ilkin olaraq, Azərbaycan Respublikasının ərazisində yaşayanlar üçün nəzərdə tutulur.

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
İstehlak kreditləri	5,218,057	5,096,943
Ticarət	712,558	604,898
Kənd təsərrüfatı	512,209	557,801
Xidmət	320,890	325,729
Digər	2,750,965	2,886,607
Müştərilərə verilmiş kreditlər (Ümumi)	9,514,679	9,471,978
Çıxılsın: GKZ ehtiyatı	(4,797,175)	(4,300,538)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (Xalis)	4,717,504	5,171,440
Təxirə salınmış komissiya gəliri	(86,583)	(95,889)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (Xalis)	4,630,921	5,075,551

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il ərzində istehlak kreditləri sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	4,827,394	48,615	220,934	5,096,943
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	5,694,903	-	-	5,694,903
Hesablanmış faizdəki dəyişikliklər	43,768	41,182	168,481	253,431
Ödənilmiş aktivlər	(5,398,739)	(286,093)	(134,052)	(5,818,884)
Birinci mərhələyə köçürmə	1,267,462	(997,989)	(269,473)	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(2,235,621)	2,377,758	(142,137)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(343,557)	(919,498)	1,263,055	-
Silinən aktivlər	-	-	(8,336)	(8,336)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	3,855,610	263,975	1,098,472	5,218,057

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

Müştərilərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(1,373,887)	(21,859)	(198,653)	(1,594,399)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(495,751)	-	-	(495,751)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	(2,141)	(9,545)	(153,973)	(165,659)
Diskontun qaytarılması	(139,224)	(24,793)	(83,067)	(247,084)
Ödənilmiş aktivlər	2,156,143	186,459	120,352	2,462,954
Birinci mərhələyə köçürmə	(121,320)	95,365	25,955	-
İkinci mərhələyə köçürmə	164,057	(203,863)	39,806	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	181,083	139,091	(320,174)	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(1,407,563)	(287,461)	(195,568)	(1,890,592)
Silinan aktivlər	-	-	8,336	8,336
31 dekabr 2020-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(1,038,603)	(126,606)	(756,986)	(1,922,195)

31 dekabr 2020-ci il tarixdə bitən il ərzində ticarət sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – ticarət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	50,994	-	553,904	604,898
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	139,097	-	-	139,097
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	4,892	60	133,697	138,649
Ödənilmiş aktivlər	(63,948)	(16,191)	(89,596)	(169,735)
Birinci mərhələyə köçürmə	6,510	(4,957)	(1,553)	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(29,640)	34,418	(4,778)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(2,756)	(1,983)	4,739	-
Silinan aktivlər	-	-	(351)	(351)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	105,149	11,347	596,062	712,558

Müştərilərə verilmiş kreditlər – ticarət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(22,801)	-	(496,752)	(519,553)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(4,207)	-	-	(4,207)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	(26)	(40)	(88,027)	(88,093)
Diskontun qaytarılması	(1,000)	(462)	(258)	(1,720)
Ödənilmiş aktivlər	25,943	14,001	83,020	122,964
Birinci mərhələyə köçürmə	(392)	329	63	-
İkinci mərhələyə köçürmə	14,896	(15,035)	139	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	1,902	1,887	(3,789)	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(17,559)	(7,298)	58,266	33,409
Silinan aktivlər	-	-	351	351
31 dekabr 2020-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(3,244)	(6,618)	(446,987)	(456,849)

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il ərzində kənd təsərrüfatı sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – kənd təsərrüfatı	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	245,094	1,586	311,121	557,801
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	349,220	-	-	349,220
Hesablanmış faizdəki dəyişikliklər	2,459	8,672	57,804	68,935
Ödənilmiş aktivlər	(381,029)	(32,427)	(49,418)	(462,874)
Birinci mərhələyə köçürmə	8,381	(325)	(8,056)	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(29,107)	35,991	(6,884)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(21,625)	(9,562)	31,187	-
Silinən aktivlər	-	-	(873)	(873)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	173,393	3,935	334,881	512,209

Müştərilərə verilmiş kreditlər – kənd təsərrüfatı	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(108,820)	(844)	(280,009)	(389,673)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(1,941)	-	-	(1,941)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	(11)	(372)	(43,454)	(43,837)
Diskontun qaytarılması	(3,368)	(841)	(1,019)	(5,228)
Ödənilmiş aktivlər	207,198	23,554	44,103	274,855
Birinci mərhələyə köçürmə	(468)	305	163	-
İkinci mərhələyə köçürmə	23,668	(24,471)	803	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	21,323	7,843	(29,166)	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(138,572)	(7,559)	57,018	(89,113)
Silinən aktivlər	-	-	873	873
31 dekabr 2020-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(991)	(2,385)	(250,688)	(254,064)

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il ərzində xidmət sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – xidmət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	65,099	2,308	258,322	325,729
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	26,500	-	-	26,500
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	683	841	76,541	78,065
Ödənilmiş aktivlər	(36,718)	(8,928)	(63,095)	(108,741)
Birinci mərhələyə köçürmə	3,034	(2,068)	(966)	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(35,580)	39,957	(4,377)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(5,710)	(29,600)	35,310	-
Silinən aktivlər	-	-	(663)	(663)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	17,308	2,510	301,072	320,890

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

Müştərilərə verilmiş kreditlər – xidmət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(15,583)	(686)	(232,490)	(248,759)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(768)	-	-	(768)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	(23)	(363)	(59,984)	(60,370)
Diskontun qaytarılması	(765)	(966)	(1,248)	(2,979)
Ödənilmiş aktivlər	14,055	7,196	60,885	82,136
Birinci mərhələyə köçürmə	(566)	492	74	-
İkinci mərhələyə köçürmə	20,892	(23,372)	2,480	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	3,895	15,626	(19,521)	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	(21,670)	190	24,096	2,616
Silinən aktivlər	-	-	663	663
31 dekabr 2020-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(533)	(1,883)	(225,045)	(227,461)

31 dekabr 2020-ci il tarixdə bitən il ərzində digər sektorlara aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – digər	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	97,401	2,677,347	111,859	2,886,607
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	118,445	-	-	118,445
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	437	6,249	7,995	14,681
Ödənilmiş aktivlər	(45,895)	(202,980)	(18,006)	(266,881)
Birinci mərhələyə köçürmə	27,738	(13,773)	(13,965)	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(72,529)	99,347	(26,818)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(65,683)	(335,692)	401,375	-
Silinən aktivlər	-	-	(1,887)	(1,887)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə balans dəyəri	59,914	2,230,498	460,553	2,750,965

Müştərilərə verilmiş kreditlər – digər	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2020-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(25,990)	(1,422,059)	(100,105)	(1,548,154)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(34,353)	-	-	(34,353)
Yığılmış faizdəki dəyişikliklər	(1)	(4,120)	(2,168)	(6,289)
Diskontun qaytarılması	(642)	(18,479)	(6,357)	(25,478)
Ödənilmiş aktivlər	10,778	156,978	45,927	213,683
Birinci mərhələyə köçürmə	(180)	141	39	-
İkinci mərhələyə köçürmə	4,741	(28,418)	23,677	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	7,456	255,561	(263,017)	-
GKZ-in yenidən dəyərləndirilməsi, xalis	38,037	(543,576)	(32,363)	(537,902)
Silinən aktivlər	-	-	1,887	1,887
31 dekabr 2020-ci il tarixinə GKZ ehtiyatı	(154)	(1,603,972)	(332,480)	(1,936,606)

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il ərzində istehlak kreditlərinə aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	858,992	80,506	1,392,642	2,332,140
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	6,156,805	-	-	6,156,805
Ödənilmiş aktivlər	(2,110,390)	(50,172)	(1,231,440)	(3,392,002)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(48,615)	48,615	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(29,398)	(30,334)	59,732	-
Bərpa olunan aktivlər	-	482,837	-	482,837
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	(482,837)	-	(482,837)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	4,827,394	48,615	220,934	5,096,943

Müştərilərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(256,496)	(40,981)	(1,238,173)	(1,535,650)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(1,378,125)	-	-	(1,378,125)
Ödənilmiş aktivlər	202,004	23,693	1,038,550	1,264,247
Zərər ehtiyatının yenidən hesablanması	-	-	55,129	55,129
Birinci mərhələyə köçürmə	(26,646)	-	26,646	-
İkinci mərhələyə köçürmə	21,859	(21,859)	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	63,517	17,288	(80,805)	-
Bərpa olunan aktivlər	-	(386,270)	-	(386,270)
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	386,270	-	386,270
31 dekabr 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(1,373,887)	(21,859)	(198,653)	(1,594,399)

31 dekabr 2019-cu il tarixdə bitən il ərzində ticarət sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – ticarət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	819,543	102,826	1,912,261	2,834,630
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	61,500	-	-	61,500
Ödənilmiş aktivlər	(478,402)	(68,790)	(1,717,616)	(2,264,808)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(351,647)	(34,036)	385,683	-
Bərpa olunan aktivlər	-	-	804,346	804,346
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	-	(830,770)	(830,770)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	50,994	-	553,904	604,898

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Müştərilərə verilmiş kreditlər – ticarət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(234,385)	(50,686)	(1,718,563)	(2,003,634)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(14,039)	-	-	(14,039)
Ödənilmiş aktivlər	130,458	35,727	1,305,511	1,471,696
Zərər ehtiyatının yenidən hesablanması	-	-	-	-
Birinci mərhələyə köçürmə	(7,904)	686	7,218	-
İkinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	103,069	14,273	(117,342)	-
Bərpa olunan aktivlər	-	-	(715,590)	(715,590)
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	-	742,014	742,014
31 dekabr 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(22,801)	-	(496,752)	(519,553)

31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il ərzində kənd təsərrüfatı sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – kənd təsərrüfatı	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	1,289,868	42,600	1,040,013	2,372,481
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	326,360	-	-	326,360
Ödənilmiş aktivlər	(1,190,952)	(25,335)	(1,052,926)	(2,269,213)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(1,586)	1,586	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(178,596)	(17,265)	195,861	-
Bərpa olunan aktivlər	-	578,769	161,328	740,097
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	(578,769)	(33,155)	(611,924)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	245,094	1,586	311,121	557,801

Müştərilərə verilmiş kreditlər – kənd təsərrüfatı	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(460,917)	(22,675)	(936,011)	(1,419,603)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(69,628)	-	-	(69,628)
Ödənilmiş aktivlər	335,792	11,420	707,243	1,054,455
Zərər ehtiyatının yenidən hesablanması	-	-	-	-
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	844	(12,768)	11,924	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	85,089	10,797	(95,886)	-
Bərpa olunan aktivlər	-	-	-	-
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	12,382	32,721	45,103
31 dekabr 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(108,820)	(844)	(280,009)	(389,673)

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il ərzində xidmət sektoruna aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – xidmət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	374,007	57,935	957,807	1,389,749
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	97,390	-	-	97,390
Ödənilmiş aktivlər	(241,967)	(41,729)	(854,004)	(1,137,700)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(2,308)	2,308	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(162,023)	(16,206)	178,229	-
Bərpa olunan aktivlər	-	213,982	100,871	314,853
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	(213,982)	(124,581)	(338,563)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	65,099	2,308	258,322	325,729

Müştərilərə verilmiş kreditlər – xidmət	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(115,995)	(30,837)	(859,599)	(1,006,431)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(12,095)	-	-	(12,095)
Ödənilmiş aktivlər	75,041	22,938	671,788	769,767
Zərər ehtiyatının yenidən hesablanması	-	-	-	-
Birinci mərhələyə köçürmə	(69,450)	-	69,450	-
İkinci mərhələyə köçürmə	1,372	(1,372)	-	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	105,544	8,585	(114,129)	-
Bərpa olunan aktivlər	-	-	-	-
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Digər kreditlər kimi restrukturizasiya olunmuş məbləğlər	-	-	-	-
31 dekabr 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(15,583)	(686)	(232,490)	(248,759)

31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il ərzində digər sektorlara aid kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq gözlənilən kredit zərərində olan dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Müştərilərə verilmiş kreditlər – digər	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	166,349	40,743	269,644	476,736
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	100,037	-	-	100,037
Ödənilmiş aktivlər	(128,332)	(81,260)	(232,624)	(442,216)
Birinci mərhələyə köçürmə	-	-	-	-
İkinci mərhələyə köçürmə	(1,687)	971,428	(969,741)	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	(38,966)	(17,108)	56,074	-
Bərpa olunan aktivlər	-	487,956	-	487,956
Silinən aktivlər	-	-	-	-
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (istehlak kreditləri)	-	482,837	-	482,837
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (ticarət sektoru)	-	-	830,770	830,770
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (kənd təsərrüfatı sektoru)	-	578,769	33,155	611,924
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (xidmət sektoru)	-	213,982	124,581	338,563
31 dekabr 2019-cu il tarixinə balans dəyəri	97,401	2,677,347	111,859	2,886,607

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Müştərilərə verilmiş kreditlər – digər	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(65,986)	(21,686)	(201,070)	(288,742)
Yeni yaranmış və ya alınmış aktivlər	(20,062)			(20,062)
Ödənilmiş aktivlər	41,122	9,715	174,698	225,535
Zərər ehtiyatının yenidən hesablanması				-
Birinci mərhələyə köçürmə	-			-
İkinci mərhələyə köçürmə	898	(735,335)	734,437	-
Üçüncü mərhələyə köçürmə	18,038	15,397	(33,435)	-
Bərpa olunan aktivlər		(291,498)		(291,498)
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (istehlak kreditləri)				-
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (ticarət sektoru)		(386,270)		(386,270)
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (kənd təsərrüfatı sektoru)		-	(742,014)	(742,014)
Restrukturizasiya olunmuş məbləğlər (xidmət sektoru)		(12,382)	(32,721)	(45,103)
		-		-
31 dekabr 2019-cu il tarixinə GKZ ehtiyatı	(25,990)	(1,422,059)	(100,105)	(1,548,154)

28 fevral 2019-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti "Azərbaycan Respublikasında fiziki şəxslərin problemlı kreditlərinin həlli ilə bağlı əlavə tədbirlər" adlı fərman imzalamışdır. Fərmana əsasən, milli valyutanın devalvasiyası nəticəsində xarici valyutada olan kredit borclarındakı 10,000 ABŞ dollarınadək olan artım dövlət tərəfindən kompensasiya edildi. 2019-cu il ərzində yuxarıda qeyd edilmiş fərmana görə Təşkilat 3,274,499 AZN məbləğində kompensasiya almışdır.

Fərmanın nəticəsi olaraq, Təşkilat problemlı kredit portfelinin vəziyyətini yaxşılaşdırmış və bu, ehtiyatların bərpası ilə nəticələnmişdir. Fərmanın nəticəsi olaraq, Təşkilatın 1,262,721 AZN məbləğində silinmiş kreditlər bərpa olunmuşdur.

31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərinə qalığı olan bütün kreditlər (müştərilərə verilmiş kreditlərin 100%-i) bölgə üzrə mütləq coğrafi konsentrasiya təşkil edərək, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən fiziki şəxslərə verilmişdir.

31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərə müvafiq olaraq 186,982 AZN və 2,089 AZN məbləğində hesablanmış faiz gəlirləri daxil edilmişdir.

31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərinə kreditlər üzrə maksimal risk müvafiq olaraq 4,797,175 AZN və 4,300,538 AZN təşkil etmişdir.

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

8. ƏMLAK, AVADANLIQLAR VƏ QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

Əmlak və avadanlıqlar aşağıda göstərilmişdir:

İlkin dəyəri	Kompüter və rabitə avadanlıqlar	Mebel və qurğular	Cəmi əmlak və avadanlıqlar	Qeyri-maddi aktivlər (kompüter proqramı təminatı və lisenziyalar)	Cəmi
1 yanvar 2019-cu il	180,329	57,714	238,043	42,653	280,696
Silənmələr	(150,423)	(57,714)	(208,137)	-	(208,137)
31 dekabr 2019-cu il	29,906	-	29,906	42,653	72,559
Silənmələr	-	-	-	(10,273)	(10,273)
31 dekabr 2020-ci il	29,906	-	29,906	32,380	62,286

Yığılmış amortizasiya

1 yanvar 2019-cu il	(153,603)	(49,816)	(203,419)	(29,485)	(232,904)
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	(10,910)	(7,898)	(18,808)	(2,361)	(21,169)
Silənmələr	150,423	57,714	208,137	-	208,137
31 dekabr 2019-cu il	(14,090)	-	(14,090)	(31,846)	-(45,936)
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	(5,951)	-	(5,951)	(4,568)	(10,519)
Silənmələr	-	-	-	10,273	10,273
31 dekabr 2020-ci il	(20,041)	-	(20,041)	(26,141)	(46,182)

Xalis qalıq dəyəri

1 yanvar 2019-cu il	26,726	7,898	34,624	13,168	47,792
31 dekabr 2019-cu il	15,816	-	15,816	10,807	26,623
31 dekabr 2020-ci il	9,865	-	9,865	6,239	16,104

31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərinə, hər hansı bir əmlak və ya avadanlıq alınmış borclar üçün girov olaraq qoyulmamışdır.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

9. DİGƏR AKTİVLƏR

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
İşçilərə ödənilmiş avanslar	10,486	18,655
Kredit ödənişi əməliyyatçısından alınacaq vəsaitlər	89,331	217,588
Vergi aktivləri	65,150	11,292
Digər debitor borcları	3,335	26,229
Cəmi digər aktivlər	168,302	273,764

10. BORC ALINMIŞ VƏSAİTLƏR

	Alınma tarixi	Ödəniş tarixi	Faiz dərəcəsi	31 dekabr 2020	31 dekabr 2019
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı	19.12.2019	31.12.2024	0.10%	1,402,204	1,309,837
Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı	25.02.2020	31.12.2025	0.10%	655,758	-
"PaşaBank" ASC	11.02.2019	30.01.2021	8.00%	151,000	150,785
"PaşaBank" ASC	25.02.2019	30.01.2021	8.00%	150,767	150,785
"PaşaBank" ASC	11.03.2019	30.01.2021	8.00%	301,333	301,571
"PaşaBank" ASC	01.04.2019	30.01.2021	8.00%	150,667	150,785
"PaşaBank" ASC	08.04.2019	30.01.2021	8.00%	150,200	150,785
"PaşaBank" ASC	11.04.2019	30.01.2021	8.00%	120,533	120,628
MCE Social capital	21.10.2013	31.12.2021	12.90%	863,072	863,378
Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi			2.5%	200,000	-
Cəmi borc alınmış öhdəliklər				4,145,534	3,198,554

10 avqust 2018-ci il tarixində Təşkilat MCE Social Capital ilə 850,000 AZN məbləğində Mübadilə Müqaviləsi imzalamışdır. Kreditin son ödəmə tarixi 31 avqust 2021-ci ildir və illik faiz dərəcəsi 12.90% təşkil edir. Faizlər yarım illik əsasda məcmu ödənilməmiş əsas məbləğ isə son ödəmə tarixində tam olaraq ödənilməlidir. Təşkilat MCE Social Capital ilə imzalanmış müqavilədə nəzərdə tutulan müəyyən maliyyə şərtlərinə riayət etməlidir. Təşkilat 31 dekabr 2020-ci il tarixinə müqavilədə nəzərdə tutulan maliyyə şərtlərini yerinə yetirmişdir.

Təşkilat Paşa Bank ASC ilə 2019-cu il ərzində qeyd edilən tarixlərdə hər biri 8%-lə olmaqla 6 kredit müqaviləsi imzalamış və kredit qarşısında nağd pul girovu qoymuşdur. Girovla əlaqədar Blokləşdirilmiş məbləğ barədə məlumat 6 sayılı Qeyddə verilmişdir. Müqaviləyə əsasən faiz məbləğinin ödənişləri aylıq olaraq həyata keçirilir. Əsas məbləğin ödənişi 31 yanvar 2021-ci il tarixinə qədər həyata keçirilməlidir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 28 fevral 2019-cu il tarixli fərmanına əsasən, 20 iyul 2019-cu il tarixində Təşkilat və ARMB arasında müqavilə imzalanmışdır. Müqavilənin şərtinə əsasən, 1 yanvar 2012-ci il tarixindən Fərmanın imzalandığı tarixədək götürülmüş və 360 gündən çox gecikməsi olan və 10,000 ABŞ Dolları və ya 17,000 AZN qalıq məbləği olan kreditlərin restrukturizasiyası üçün ARMB Təşkilata 0.1%-lə 5 illik, dövlət təminatlı kredit vermişdir. ARMB 19 dekabr 2019-cu il tarixində 1,658,272 AZN məbləğində ilk tranşı və 25 fevral 2020-ci il tarixində 830,790 AZN məbləğində ikinci tranşı Təşkilata ötürmüşdür. Borc alınmış vəsait maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda banklararası bazarda 5 illik kreditlər üçün faiz dərəcəsi olan 7.18%-i əsas götürməklə amortizasiya edilmiş dəyər metodu ilə tanınmışdır. Amortizasiya edilmiş metodla bağlı yaranan gəlirlər 17 sayılı Qeyddə açıqlanmışdır.

Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı yanında kənd təsərrüfatı sahəsində güzəştli kreditlərin və təminatların verilməsi üzrə fəaliyyət göstərən qurumdur. Agentlik və Təşkilat arasında bağlanmış 20 dekabr 2020-ci il tarixli müqaviləyə əsasən Təşkilata 200,000 AZN məbləğində kredit xətti açılmışdır. Təşkilat kredit xəttindən əvvəlcədən müəyyən edilmiş kriteriyalara uyğun gələn aqrar sektorda fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinə və ya ailə kəndli təsərrüfatlarına kredit verilməsi üçün istifadə edir.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

11. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

Digər öhdəliklər aşağıda qeyd olunmuşdur:

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
Dövlət büdcəsi ilə hesablaşmalar	36,090	-
Hesablaşmalar üzrə qalıqlar	70,620	74,593
Hesablanmış peşəkar xidmət haqları	19,357	19,357
Əməkdaşlar ilə hesablaşmalar	142,445	148,023
Dövlət Sosial Müdafiə fondu ilə hesablaşmalar	18,003	49,626
İşçilər üçün nəzərdə tutulmuş mükafatlar	136,657	136,657
Cəmi digər öhdəliklər	423,172	428,256

12. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

2020-ci ildə Təşkilat öz nizamnamə kapitalını bölüşdürülməmiş mənfəət hesabına artıraraq nizamnamə kapitalının məbləğini 300,000 AZN-ə çatdırmışdır (31 dekabr 2019: 6,847 AZN).

Oksfam Böyük Britaniya Təşkilatın təsisçisi və yeganə səhmdarıdır.

13. ƏLAVƏ KAPİTAL

Oksfam Böyük Britaniya 2003 və 2004-cü illər ərzində nizamnamə kapitalına müvafiq olaraq 330,000 AZN və 121,748 AZN məbləğində əlavələr etmişdir. 31 dekabr 2020-ci il tarixində əlavə kapitalın miqdarı 451,748 AZN təşkil etmişdir (31 dekabr 2019: 451,748 AZN).

14. XALIS FAİZ GƏLİRLƏRİ

	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə
Faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,761,140	3,088,853
Cəmi faiz gəlirləri	1,761,140	3,088,853
Faiz xərcləri		
Borc alınmış vəsaitlər	(333,612)	(191,552)
Cəmi faiz xərcləri	(333,612)	(191,552)
Xalis faiz gəlirləri	1,427,528	2,897,301

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

15. İNZİBATI VƏ ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

Ümumi və inzibati xərcləri aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə
İşçi heyəti üçün xərclər və əlaqəli ayırmalar	1,080,026	1,163,187
İcarə xərcləri	147,722	120,341
Peşəkar və hüquqi xidmətlər üzrə xərclər	90,793	85,323
Ofis təchizatı xərcləri	46,418	38,791
Rabitə	41,658	49,275
Proqram təminatı xərcləri	38,146	39,813
Ezamiyyət xərcləri	26,793	29,753
Nəqliyyat xərcləri	21,055	14,728
Təhlükəsizlik xərcləri	14,305	7,895
Üzvlük haqları	11,000	33,500
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	10,519	21,169
Kommunal xərclər	9,074	9,922
Reklam xərcləri	4,456	4,582
Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər	1,164	139
Təmir və texniki xidmət xərcləri	1,080	3,227
Xidmətlərlə bağlı xərclər	-	25
Digər xərclər	43,907	6,885
Cəmi inzibati və sair əməliyyat xərcləri	1,588,116	1,628,555

31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə işçi heyəti üzrə xərclərə 157,147 AZN məbləğində sosial sığorta ödənişləri daxildir (2019: 168,225 AZN).

16. MƏNFƏƏT VERGİSİ

	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə
Cari vergi xərcləri	-	(43,665)
Təxirə salınmış vergi faydası	5,656	126,045
İl üzrə mənfəət vergisi faydası	5,656	82,380

Gözlənilən və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin tutuşdurulması aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə
BMHS-na əsasən vergidən əvvəlki (zərər)/mənfəət	(112,035)	3,257,963
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş vergi dərəcəsinə əsasən hesablanmış mənfəət vergisi (faydası)/xərci (20%)	(22,407)	651,593
Vergi məqsədləri üçün çıxılmayan xərclər və ya vergidən azad edilməyən gəlirlərin vergi effekti:		
Vergiyə cəlb edilməyən gəlirlər	-	(777,628)
Gəlirdən çıxılmayan xərclər	16,751	43,655
İl üzrə mənfəət vergisi faydası	(5,656)	(82,380)

MHBS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədilə aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir. Bu müvəqqəti fərqlər üzrə hərəkətlərin vergi təsiri 20% dərəcəsinə qeydə alınır.

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi. Təxirə salınmış mənfəət vergisi MHBS-ə uyğun maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədilə uçota alınmış aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə yerli vergi qanunvericiliyinə əsasən uçota alınmış belə məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlərin təsirini əks etdirir. Təxirə salınmış mənfəət vergisi, öhdəlik metoduna əsasən 20% dərəcəsi ilə bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. 31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərində tamamlanan il üzrə bu müvəqqəti fərqlərdəki hərəkətlərin vergi təsiri aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2019-cu il	Gəlir və xərc hesabatında (xərc)/gəlir kimi yazılmışdır	31 dekabr 2020-ci il
<i>Vergi bazasını artıran/(azaldan) müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri</i>			
Müştərilərə verilmiş kreditlər	131,569	24,177	155,746
Əmlak və avadanlıqlar	(3,134)	3,054	(80)
Qeyri-maddi aktivlər	-	2,501	2,501
Digər aktivlər	442	488	930
Borc alınmış vəsaitlər	2,280	(18,813)	(16,533)
Digər öhdəliklər	(5,112)	(5,751)	(10,863)
Xalis təxirə salınmış xalis vergi aktivləri	126,045	5,656	131,701

17. DİGƏR GƏLİRLƏR/(XƏRCLƏR), XALIS

	31 dekabr 2020-ci il	31 dekabr 2019-cu il
ARMB-dən alınmış kreditin amortizasiya edilmiş dəyərdə tanınması ilə bağlı yaranan gəlir	213,040	348,435
Bərpa olunmuş kreditlər	449,246	1,262,721
Restrukturizasiya ilə bağlı hesablanmış faizlərin silinməsi	-	(1,872,526)
Digər xərclər	(46,657)	-
Cəmi digər gəlirlər/(xərclər)	615,629	(261,370)

18. TƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

ARMB-in tələblərinə uyğunluq

Təşkilat Bank Olmayan Kredit Təşkilatları və digər normativ aktlar haqqında qanuna uyğun olaraq, ARMB tərəfindən müəyyən olunmuş qayda və tələblərə riayət etməlidir. Təşkilat, ARMB tərəfindən 31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərinə müəyyən olunmuş qayda və tələblərə riayət etmişdir.

Kapital qoyuluşları üzrə öhdəliklər

31 dekabr 2020 və 2019-cu il tarixlərinə Təşkilatın kapital qoyuluşları və ya xərclər üzrə hər hansı bir mühüm öhdəliyi olmamışdır.

Məhkəmə proseduraları

Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Təşkilata qarşı iddialar irəli sürülür. Təşkilatın rəhbərliyi hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün heç bir ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycan vergi qanunvericiliyindəki müddəalara bəzən müxtəlif şərhlər və dəyişikliklər edilir və bu dəyişikliklər müxtəlif mənalarda şərh edilə bilər və nəticədə Azərbaycan vergi orqanları bu müddəaları özləri hesab etdikləri kimi şərh edə bilərlər. Praktikada, Azərbaycan vergi orqanları belə hallarda adətən

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

vergi ödəyicilərinin əleyhinə qərar çıxarırlar ki, nəticədə¹ vergi ödəyiciləri öz hüquqlarını məhkəmə vasitəsilə müdafiə etməyə məcbur olurlar.

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan vergi orqanları məhkəmə orqanları tərəfindən təqdim edilmiş "haqsız vergi qazancı", "əməliyyatın əsas kommersiya məqsədi" konsepsiyalarından və "əməliyyatın kommersiya mahiyyəti/(məqsədi)" kriteriyasından istifadə edə bilirlər.

Belə qeyri-müəyyənliklər, əsasən maliyyə alətlərinin/derivativlərin və transfer qiymətini təyin etmək məqsədilə əməliyyatın bazar qiymətinin istifadə edilməsi zamanı vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq şərhinə aid edilə bilər. Bu hallar eləcə də kreditlər üzrə ehtiyatların yaradılması zamanı yaranan müvəqqəti fərqlərin və bunun vergi öhdəliyinə təsirinin vergi orqanları tərəfindən mənfəət vergisi bazasının bilərəkdən azaldılması kimi şərh edilməsinə aid edilə bilər. Rəhbərlik əmindir ki, bütün lazımi vergilər hesablanmış, öhdəliklər yaradılmışdır və ona görə də əlavə vergi ehtiyatının yaradılmasına ehtiyac yoxdur.

Ümumiyyətlə, vergi ödəyicilərinin audit tarixindən əvvəlki üç ilə aid maliyyə təsərrüfat fəaliyyəti vergi orqanları tərəfindən yoxlanıla bilər. Bundan əlavə, vergi yoxlamaları başa çatdıqda belə aparılmış yoxlamaların daha yüksək vergi orqanları tərəfindən yoxlanılması ehtimalı da istisna edilmir.

Həmçinin, Azərbaycan Konstitusiyası Məhkəməsinin qərarının müddəalarına əsasən vergi yoxlamasının əhatə etdiyi üç illik limit, məhkəmənin qərarına əsasən vergi ödəyicisinin vergi orqanlarını bilərəkdən yanlış yönləndirdiyi və onlara yanlış yönləndirici məlumatlar verdiyi hallarda uzadıla bilər.

19. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ BAĞLI ƏMƏLİYYATLAR

BMUS 24 "Əlaqəli Tərəflərlə bağlı Qeydlər" standartının tələblərinə əsasən əlaqəli tərəflər və ya əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakılardan ibarətdir:

- Təşkilatın birbaşa, dolayısı yolla və ya hər hansı bir üçüncü tərəf vasitəsilə nəzarət etdiyi, nəzarətində olduğu və ya bərabər nəzarət altında olduğu tərəflər (buraya ana şirkətlər, törəmə müəssisələr, eyni səviyyədə olan törəmə müəssisələr aiddir); Təşkilatın fəaliyyətində marağı və bu fəaliyyətə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmək imkanı olan şəxslər; və Təşkilatın fəaliyyətinə ortaqlar nəzarət həyata keçirən şəxslər;
- Assosiasiya edilmiş müəssisələr – Təşkilat tərəfindən fəaliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərilə biləcək, lakin törəmə və ya birgə müəssisə olmayan tərəflər;
- Təşkilatın tərəf kimi çıxış etdiyi birgə müəssisələr;
- Təşkilatın və ya ana şirkətin idarə heyətinin üzvləri;
- (a) və ya (c) bəndlərində göstərilən şəxslərin yaxın ailə üzvləri;
- (c) və ya (ç) bəndlərində göstərilən şəxslər tərəfindən birbaşa və ya dolayısı yolla səsvermə hüquqlarının əhəmiyyətli hissəsini əlində cəmləşdirən nəzarətdə olan tərəflər, müəssisələr və birgə müəssisələr aiddir; və ya
- İş müddəti bitdikdən sonra Təşkilatın keçmiş işçiləri və ya Təşkilatın əlaqəli olduğu şəxs tərəfindən alınacaq mükafatlar.

Ehtimal edilən hər hansı bir əlaqəli tərəfi nəzərə alarkən, əlaqənin təkcə hüquqi formasına deyil həmçinin mahiyyətinə diqqət yetirilir. Təşkilat və digər əlaqəli tərəflər arasındakı əməliyyatların təfərrüatları aşağıda qeyd edilmişdir:

	31 dekabr 2020-ci il		31 dekabr 2019-cü il	
	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə olan qalıqlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
Digər öhdəliklər		423,172		428,256
- Təşkilatın rəhbər işçiləri	20,022		8,437	

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

31 dekabr 2020-ci il və 2019-cu il tarixlərində tamamlanan illər üzrə məcmu gəlir hesabatına aşağıdakı əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar daxildir:

	31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üzrə		31 dekabr 2019-cu il tarixində bitən il üzrə	
	Əlaqəli tərəflərlə olan əməliyyatlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ	Əlaqəli tərəflərlə olan əməliyyatlar	Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ
İnzibati və əməliyyat xərcləri		1,588,116		1,628,555
- <i>Təşkilatın rəhbər işçiləri</i>	86,954		86,498	

20. KAPİTALIN İDARƏ OLUNMASI

Təşkilat borc və kapital qalıqlarını optimallaşdıraraq səhmdarların gəlirini artırmaq şərtilə gələcəkdə fəaliyyətinin davamlılıq prinsipinə uyğun olması üçün çalışır.

Təşkilat hər hansı tənzimləmə və ya nəzarət orqanı tərəfindən kapital adekvatlığı monitorinqinə tabe deyil. ARMB-nin yeganə tələbi minimum 300,000 AZN həcmində nizamnamə kapitalının olmasıdır.

Təşkilatın kapital strukturu kapital dəyişiklikləri haqqında hesabatda qeyd olunan nizamnamə kapitalı, bölüşdürülməmiş mənfəət və yenidən qiymətləndirmə üzrə artımdan ibarətdir.

İdarə Heyəti kapital strukturunu yarım illik əsasda nəzərdən keçirir. Təşkilat ümumi kapital strukturunu İdarə Heyətinin tövsiyəsinə əsasən dividendlərin verilməsi və ya yeni səhmlərin buraxılması yolu ilə artırır.

21. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri:

Təşkilat müəyyən qiymətləndirmə üsulları ilə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini açıqlamaq üçün aşağıdakı qiymətləndirmə səviyyələrindən istifadə edir:

- 1-ci səviyyə: Fəal bazarda eyni bir alət üçün aktiv bazar qiymətləri (nizamlanmamış)
- 2-ci səviyyə: Birbaşa (yəni qiymətlər kimi), ya da bilavasitə (yəni qiymətlərdən törəyən) müşahidə oluna bilən, 1-ci səviyyəyə daxil edilmiş kotirovka olunan qiymətdən başqa digər ilkin göstəricilər. Bu kateqoriyaya aşağıdakı amillərdən istifadə etməklə qiymətləndirilən alətlər daxildir: analoji alətlər üçün fəal bazarda tətbiq edilən bazar qiymətləri; analoji alətlər üzrə kifayət qədər fəal hesab olunmayan bazarlarda tətbiq edilən qiymətlər; və ya bütün əhəmiyyətli ilkin göstəricilərin birbaşa, yaxud dolayısı ilə bazar məlumatlarından müşahidə oluna bildiyi sair qiymətləndirmə üsulları.
- 3-cü səviyyə: ilkin göstəricilər müşahidə oluna bilmir. Bu kateqoriyaya aid edilən alətlərin qiymətləndirmə metoduna müşahidə edilə bilən məlumata əsaslanmayan ilkin göstəricilər daxildir və müşahidə edilə bilməyən ilkin göstəricilər həmin alətin qiymətləndirilməsində əhəmiyyətli təsirə malikdir. Bu kateqoriyaya oxşar alətlər üçün kotirovka olunan qiymətlər əsasında qiymətləndirilən alətlər daxildir və bu zaman alətlər arasında fərqi əks etdirmək üçün mühüm müşahidə olunmayan tənzimləmələr və ya mülahizələr tələb olunur

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin 31 dekabr 2020-ci il tarixinə təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir:

	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	3,809,516	-	-	3,809,516
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri	1,020,000	-	-	1,020,000
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	-	-	4,630,921	4,630,921
Digər maliyyə aktivləri	-	89,331	-	89,331
Cəmi maliyyə aktivləri	4,829,516	89,331	4,630,921	9,549,768
Maliyyə öhdəlikləri				
Borc alınmış vəsaitlər	-	4,145,534	-	4,145,534
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	19,357	-	19,357
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	-	4,164,891	-	4,164,891

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyərində ölçülməyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin hər bir ədalətli dəyər ölçülməsinin 31 dekabr 2019-cu il tarixinə təsnifləşdirildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə əsasında təhlil edir:

	Səviyyə 1	Səviyyə 2	Səviyyə 3	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,411,450	-	-	2,411,450
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri	1,026,800	-	-	1,026,800
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	5,075,551	5,075,551
Digər maliyyə aktivləri	-	217,588	-	217,588
Cəmi maliyyə aktivləri	3,438,250	217,588	5,075,551	8,731,389
Maliyyə öhdəlikləri				
Borc alınmış vəsaitlər	-	3,198,554	-	3,198,554
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	19,357	-	19,357
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	-	3,217,911	-	3,217,911

Ədalətli dəyəri qalıq dəyərinə yaxın olan aktivlər və öhdəliklər

Likvid və ya ödəmə dövrü qısamüddətli (üç aydan daha az) olan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri üzrə hesab edilir ki, qalıq dəyərləri ədalətli dəyərlərinə yaxındır. Bu fərziyyə həmçinin xüsusi ödəmə müddəti və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri olmadan, depozitlərə də tətbiq edilir.

Sabit və dəyişən dərəcəli maliyyə alətləri

Fəal bazar qiyməti olan borc alətləri üzrə ədalətli dəyər təyin edilmiş bazar qiymətləri əsasında müəyyən edilir. Fəal bazar qiyməti olmayan borc alətlərinin ədalətli dəyəri, hal-hazırda oxşar şərtlər, kredit riski və qalan ödəmə müddəti üzrə borc üçün mövcud olan dərəcələr istifadə etməklə pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti azaldılmaqla qiymətləndirilir.

22. RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ SİYASƏTİ

Təşkilatın fəaliyyəti üçün risklərin idarə edilməsi əməliyyatların mühüm elementini təşkil edir. Təşkilatın əməliyyatlarına təsir göstərəcək əsas risklər aşağıdakılardan ibarətdir:

- Kredit riski
- Likvidlik riski
- Bazar riski

Təşkilatın rəhbərliyi anlayır ki, səmərəli risklərin idarə olunması sisteminə malik olmaq vacib şərtidir. Bu məqsədlə, Təşkilat rəhbərliyi risk idarəetmə qrupu yaratmışdır. Bu qrupun əsas məqsədi Təşkilatı ehtimal

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

edilən risklərə qarşı qorumaq və ona qarşıda qoyulan hədəflərə çatmaq imkanı yaratmaqdır. Risklərin idarə olunması qrupu vasitəsilə Təşkilatın rəhbərliyi, aşağıdakı risklərin idarə olunmasına nəzarət edir:

Kredit riski

Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparən bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Təşkilat kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Təşkilatın qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

Təşkilat hesab edir ki, kredit riskini aşağıdakı konsepsiya qiymətləndirir:

GKZ hesablamalarının mexanizmi aşağıdakı təsvir olunur və əsas elementləri bunlardır:

DE	Defolt ehtimalı müəyyən vaxt çərçivəsində defoltun mümkünlüyünün qiymətləndirilməsidir. Defolt, təhlil edilən müddət ərzində müəyyən anda yalnız müvafiq vəsait daha əvvəl uçotdan çıxarılmamış və hələ də portfelə daxil olanda yaranır.
DHRH	Defolt halında riskin həcmi, müqavilədə nəzərdə tutulub-tutulmamasından asılı olmayaraq, əsas və faiz məbləğlərinin qaytarılması, kredit öhdəliyi üzrə gözlənilən vəsaitlərin istifadəsi və yerinə yetirilməmiş ödənişlər üzrə hesablanmış faiz də daxil olmaqla hesabat tarixindən sonra risk həcmində gözlənilən dəyişikliyi nəzərə almaqla gələcək defolt tarixində risk həcmi qiymətləndirilməsidir.
DHZ	Defolt halında zərər müəyyən zaman defolt yarananda əmələ gələn zərərin qiymətləndirilməsidir. Bu, müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniləcək pul vəsaitləri ilə kreditorun əldə etməyi gözlədiyi pul vəsaitləri arasındakı fərqə əsaslanır. Bu, adətən DHZ faizi kimi ifadə edilir.

Özünün GKZ modellərində Təşkilat geniş miqyaslı proqnoz məlumatlarına, məsələn kredit riski komponentlərin qiymətləndirmələrinə inteqrasiya olunmuş iqtisadi göstəricilərə əsaslanır. Dəyərsizləşmə zərərləri və azad etmələr maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərində düzəliş kimi uçota alınan modifikasiya zərərlərindən ayrı olaraq uçota alınır və acıqlanır.

Təşkilat hesab edir ki, ilkin tanımadan sonra kredit reytingi əhəmiyyətli dərəcədə pisləşdikdə kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Əhəmiyyətli pisləşmə səviyyəsi seqmentdən seqmentə fərqlənir və 2-ci və 3-cü pillə arasında və ya müəyyən edilmiş litim daxilində dəyişir. Təşkilat həmçinin aktiv üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli artmasına təkan vermək üçün 2-ci dərəcəli keyfiyyət metodunu tətbiq edir, məsələn müştərinin / obyektin müşahidə siyahısına daxil edilməsi və ya hesabın saxlanması. Kredit reytinginin dəyişməsindən asılı olmayaraq müqavilə ödənişləri 30 gündən artıqdırsa, kredit riski ilkin tanıma anından etibarən əhəmiyyətli artmış hesab olunur.

Borc alan müqavilə şərtlərindən asılı olaraq müqavilə ödənişlərini 90 gün gecikdirsə, Təşkilat maliyyə alətinin defolt olduğunu və buna görə də GKZ hesablamaları üçün Mərhələ 3-ün (kredit üzrə dəyərsizləşmə) əmələ gəldiyini hesab edir. Təşkilat gün ərzində tələb olunan ödənişlər fərdi müqavilələrdə göstəriləni kimi iş gününün bağlanması səbəbi ilə ödənilməyəndə kassa və banklararası qalıqlarını defolt hesab edir və dərhal tədbirlər görür. Müştərinin defolt vəziyyətində olub-olmamasını keyfiyyət baxımından qiymətləndirilməsi çərçivəsində

Təşkilat GKZ-ni AYKD aktivləri, kreditin dəyərsizləşməsi amilləri olan əhəmiyyətli aktivlər və kredit riskinin əhəmiyyətli artması amilləri olan müəyyən aktivlər üçün fərdi əsasla hesablayır. Təşkilat bütün digər siniflərdən olan aktivləri homogen borc alanlar qruplarına GKZ-ni kreditlərin daxili və xarici xüsusiyyətlərinin birləşməsi əsasında məcmu şəkildə hesablayır

GKZ ehtiyatı aktivin müddəti ərzində yaranması gözlənilən kredit zərərlərinə əsaslanır. Lakin əmələ gəldiyi andan kredit riskində əhəmiyyətli artım olmadığı hallarda ehtiyat 12 aylıq gözlənilən kredit zərərinə əsaslanır. 12aGKZ hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində mümkün olan maliyyə alətləri ilə bağlı öhdəliklərin yerinə yetirilməməsindən irəli gələn GKZ-dən ibarətdir.

Hər hesabat dövrünün sonunda Təşkilat, maliyyə alətinin qalan müddəti üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi riskindəki dəyişiklikləri nəzərdən keçirməklə, maliyyə aləti üzrə kredit riskinin ilkin

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

tanınmadan sonra əhəmiyyətli artıb-artmamasının qiymətləndirilməsi siyasətini tətbiq etmişdir. Yuxarıdakı prosesə əsaslanaraq, Təşkilat kreditləri aşağıdakı kimi qruplaşdırılır:

Mərhələ 1:	İlk tanınandan bəri kredit riskində artım göstəriciləri olmayan kreditlər. Faiz gəliri məcmu məbləğə hesablanır. Ehtiyatlar 12 aylıq GKZ üzərindən ölçülür.
Mərhələ 2:	Kredit riskində əhəmiyyətli artım olmuş kreditlər. Faiz gəliri məcmu məbləğə hesablanır. Ehtiyat ömürlük GKZ üzərindən ölçülür.
Mərhələ 3:	Əhəmiyyətli riskə sahib dəyərsizləşmiş hesab olunan kreditlər. Faiz gəliri xalis məbləğə hesablanır. Ehtiyat ömürlük GKZ üzərindən ölçülür.
AYKD:	Alınmış və ya yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri (AYKD) ilkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləridir. AYKD aktivləri ilkin tanınmada ədalətli dəyərlə qeydə alınır və faiz gəliri sonradan krediti nəzərə almaqla düzəliş edilmiş EFD əsasında tanınır. GKZ yalnız gözlənilən kredit zərərlərində sonradan dəyişiklik baş verəndə tanınır və ya ləğv edilir.

Coğrafi konsentrasiya

Rəhbərlik həmçinin qanunvericilik və tənzimləmə sahəsindəki risklərin idarə edilməsinə və bu risklərin Təşkilatın fəaliyyətinə təsirinə nəzarət edir. Bu nəzarət mexanizmi Təşkilata Azərbaycan Respublikasındakı investisiya mühitinin dəyişməsindən yaranan ehtimal edilən zərərləri minimal həddə salmağa şərait yaradır. Aktiv və öhdəliklərin coğrafi konsentrasiyası aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	Digər ölkələr	31 dekabr 2020-ci il
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	3,809,516	-	-	3,809,516
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri	1,020,000	-	-	1,020,000
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	4,630,921	-	-	4,630,921
Digər maliyyə aktivləri	89,331	-	-	89,331
Cəmi maliyyə aktivləri	9,549,768	-	-	9,549,768
Maliyyə öhdəlikləri				
Borc alınmış vəsaitlər	3,282,462	863,072	-	4,145,534
Digər maliyyə öhdəlikləri	12,982	-	6,375	19,357
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	3,295,444	863,072	6,375	4,164,891
XALIS MÖVQE	6,254,324	(863,072)	(6,375)	5,384,877

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT ölkələri	Digər ölkələr	31 dekabr 2019-cu il
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,411,450	-	-	2,411,450
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri	1,026,800	-	-	1,026,800
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	5,075,551	-	-	5,075,551
Digər maliyyə aktivləri	217,588	-	-	217,588
Cəmi maliyyə aktivləri	8,731,389	-	-	8,731,389
Maliyyə öhdəlikləri				
Borc alınmış vəsaitlər	2,335,176	863,378	-	3,198,554
Digər maliyyə öhdəlikləri	12,982	-	6,375	19,357
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2,348,158	863,378	6,375	3,217,911
XALIS MÖVQE	6,383,231	(863,378)	(6,375)	5,513,478

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

Likvidlik riski

Likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri üzrə təhlillər aşağıdakı cədvəldə qeyd olunur. Cədvəllər aşağıdakı məqamları əks etdirir:

	Orta çəkili effektiv faiz dərəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	31 dekabr 2020-ci il Cəmi
Maliyyə aktivləri							
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	19,56%	1,885,439	355,139	1,383,342	1,007,001	-	4,630,921
Cəmi faiz gəliri yaradan aktivlər		1,885,439	355,139	1,383,342	1,007,001	-	4,630,921
Pul vasaitləri və onların ekvivalentləri		3,809,516	-	-	-	-	3,809,516
Bloklaşdırılmış pul vasaitləri		1,020,000	-	-	-	-	1,020,000
Digər maliyyə aktivləri		89,331	-	-	-	-	89,331
Cəmi maliyyə aktivləri		6,804,286	355,139	1,383,342	1,007,001	-	9,549,768
Maliyyə öhdəlikləri							
Borc alınmış vasaitlər	4,78%	1,024,500	438,072	425,000	2,257,962	-	4,145,534
Cəmi faiz xərci yaradan öhdəliklər		1,024,500	438,072	425,000	2,257,962	-	4,145,534
Digər maliyyə öhdəlikləri		-	-	19,357	-	-	19,357
Cəmi maliyyə öhdəlikləri		1,024,500	438,072	444,357	2,257,962	-	4,164,891
Likvidlik boşluğu		5,779,786	(82,933)	938,985	(1,250,961)	-	-
Faiz dərəcəsi boşluğu		860,939	(82,933)	958,342	(1,250,961)	-	-
Məcmu faiz dərəcəsi boşluğu		860,939	778,006	1,736,348	485,387	-	-

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYD LƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Orta çəkili effektiv faiz darəcəsi	1 aya qədər	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 1 ildək	1 ildən 5 ildək	5 ildən çox	31 dekabr 2019-cu il Cəmi
Maliyyə aktivləri							
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	18.11%	337,138	598,184	2,176,028	1,964,201	-	5,075,551
Cəmi faiz gəliri yaradan aktivlər		337,138	598,184	2,176,028	1,964,201	-	5,075,551
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		2,411,450	-	-	-	-	2,411,450
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri		6,800	-	-	1,020,000	-	1,026,800
Digər maliyyə aktivləri		217,588	-	-	-	-	217,588
Cəmi maliyyə aktivləri		2,972,976	598,184	2,176,028	2,984,201	-	8,731,389
Maliyyə öhdəlikləri							
Borc alınmış vəsaitlər	6.09%	5,340	13,377	-	3,179,837	-	3,198,554
Cəmi faiz xərci yaradan öhdəliklər		5,340	13,377	-	3,179,837	-	3,198,554
Digər maliyyə öhdəlikləri		-	-	19,357	-	-	19,357
Cəmi maliyyə öhdəlikləri		5,340	13,377	19,357	3,179,837	-	3,217,911
Likvidlik boşluğu		2,967,636	584,807	2,156,671	(195,636)	-	-
Faiz darəcəsi boşluğu		331,798	584,807	2,176,028	(1,215,636)	-	-
Məcmu faiz darəcəsi boşluğu		331,798	916,605	3,092,633	1,876,997	-	-

BOKT “İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ” MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Mənatı ilə)

Bazar riski

Bazar riskinə faiz dərəcəsində, xarici valyuta məzənnələrində və qiymətləndirmədəki dəyişmələrdən yaranan və Təşkilatın məruz qaldığı risklər aiddir. Təşkilat cari dəyişmələr, maliyyə bazarları və ümumilikdə iqtisadi vəziyyət üzrə təhlil aparmaqla risklərə nəzarət edir.

Faiz dərəcəsi riski

Aşağıdakı cədvəl “risk göstəricisinin ehtimal edilən mümkün dəyişməsi” üsulu ilə hesablanmış və faizlərin dəyişməsinə Təşkilatın həssaslığını təqdim edir. Bu dəyişikliklərin həddi rəhbərlik tərəfindən təyin edilir və onlara təqdim edilən risk hesabatlarında öz əksini tapır.

Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəətə təsiri:

	31 dekabr 2020-ci il tarixinə		31 dekabr 2019-cu il tarixinə	
	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi +1%	Faiz dərəcəsi -1%
Maliyyə aktivləri:				
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	46,309	(46,309)	50,756	(50,756)
Maliyyə öhdəlikləri:				
Borc alınmış vəsaitlər	(41,455)	41,455	(31,986)	31,986
Mənfəət vergisindən əvvəlki zərərə xalis təsiri	4,854	(4,854)	18,770	(18,770)

Xarici valyuta riski

Məzənnə fərqlərindən asılı olaraq maliyyə alətinin dəyərindəki dəyişmələr xarici valyuta riski adlanır. Təşkilatın maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti mövcud valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı belə risklərin təsirinə məruz qalır.

Təşkilatın xarici valyuta məzənnələrinin dəyişməsi zamanı məruz qalacağı risklər aşağıdakı cədvəldə təqdim edilmişdir:

	AZN	ABŞ dolları	Avro	31 dekabr 2020-ci il Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	3,735,640	71,513	2,363	3,809,516
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri	-	1,020,000	-	1,020,000
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	4,311,556	319,365	-	4,630,921
Digər maliyyə aktivləri	89,331	-	-	89,331
Cəmi maliyyə aktivləri	8,136,527	1,410,878	2,363	9,549,768
Maliyyə öhdəlikləri				
Borc alınmış vəsaitlər	3,282,462	863,072	-	4,145,534
Digər maliyyə öhdəlikləri	12,982	6,375	-	19,357
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	3,295,444	869,447	-	4,164,891
AÇIQ VALYUTA MÖVQEYİ	4,841,083	541,431	2,363	5,384,877

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

	AZN	ABŞ dolları	Avro	31 dekabr 2019-cu il Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,274,649	124,851	11,950	2,411,450
Bloklaşdırılmış pul vəsaitləri	6,800	1,020,000	-	1,026,800
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	5,073,527	2,024	-	5,075,551
Digər maliyyə aktivləri	217,588	-	-	217,588
Cəmi maliyyə aktivləri	7,572,564	1,146,875	11,950	8,731,389
Maliyyə öhdəlikləri				
Borc alınmış vəsaitlər	2,335,177	863,377	-	3,198,554
Digər maliyyə öhdəlikləri	12,982	6,375	-	19,357
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2,348,159	869,752	-	3,217,911
AÇIQ VALYUTA MÖVQEYİ	5,224,405	277,123	11,950	5,513,478

Xarici valyuta riskinə həssaslıq

Aşağıdakı cədvəl Təşkilatın ABŞ dollarının və Avronun Azərbaycan manatına nisbətən məzənnəsində 10%-lik artım və ya azalmasına həssaslığını təhlil edir. 10% rəhbərlik tərəfindən xarici valyuta risklərini təhlil edərkən daxili risk hesabatlarında istifadə olunan həssaslıq dərəcəsidir və xarici valyuta məzənnəsinin dəyişməsinin Təşkilata təsirini təhlil rəhbərlik tərəfindən istifadə olunur.

Həssaslıq təhlili xarici valyutada olan monetar aktiv və öhdəliklərin hesabat tarixinə qalıq dəyərindən istifadə edir və bu dəyəri məzənnədəki 10%-lik dəyişiklik üçün uyğunlaşdırır. Əgər xarici ölkələrdə yerləşən müştərilərə verilmiş kreditlər və xaricdəki əməliyyatlar üzrə verilmiş kreditlər borc verənin və ya borc alanın valyutasında deyilsə bu məbləğlər də həssaslıq təhlilinə daxil edilir.

	31 dekabr 2020-ci il tarixinə		31 dekabr 2019-cu il tarixinə	
	AZN/USD +10%	AZN/USD -10%	AZN/USD +10%	AZN/USD -10%
Vergidən əvvəl mənfəətə xalis təsir	54,168	(54,168)	27,712	(27,712)

	31 dekabr 2020-ci il tarixinə		31 dekabr 2019-cu il tarixinə	
	AZN/EUR +10%	AZN/EUR -10%	AZN/EUR +10%	AZN/EUR -10%
Vergidən əvvəl mənfəətə xalis təsir	236	(236)	1,195	(1,195)

Qiymət riski

Qiymət riski bazar qiymətlərinin dəyişməsi nəticəsində bu dəyişikliklərin konkret qiymətli kağıza və ya onu yerləşdirən tərəfə məxsus amillərdən və ya bazarda alınıb-satılan bütün qiymətli kağızlara təsir göstərən amillərdən asılı olaraq maliyyə alətinin dəyərinin dəyişməsi ilə əlaqədar riskdir. Təşkilat ümumi və ya xüsusi bazar dəyişmələrindən yaranan qiymət risklərinə məruz qalır.

Həssaslıq təhlilinin məhdudiyyətləri

Əvvəlki cədvəllərdə qeyd olunan təsirlər yalnız bir təxminin dəyişməsinə və bu zaman digər təxminlərin sabit qaldığını nəzərdə tutur. Reallıqda isə, təxminlər və digər faktorlar arasında korrelyasiya mövcuddur.

O da qeyd edilməlidir ki, bu həssaslıq münasibətləri xətti şəkildə deyil və bu nəticələri daha böyük və ya daha kiçik təsirləri ölçmək üçün interpolyasiya və ya ekstrapolyasiya etmək olmaz.

Həmçinin, həssaslıq təhlilində Təşkilatın aktiv və öhdəliklərini mütəmadi olaraq idarə etməsi nəzərə alınmışdır. Əlavə olaraq, Təşkilatın maliyyə vəziyyəti istənilən zaman faktiki bazar dəyişmələrinin nəticəsində dəyişə bilər. Məsələn, Təşkilatın maliyyə risklərinin idarə olunması strategiyası, bazardakı dəyişikliklərdən yaranan risklərə qarşı Təşkilatı qorumağı qarşısına məqsəd qoyur. İnvestisiya bazarlarında müşayiət edilən düşmələr zamanı qiymətlər müəyyən həddin altına düşdükdə, rəhbərlik investisiyaların satılmasına, investisiya portfelinin strukturunun dəyişdirilməsinə qərar verə bilər və ya digər qoruyucu qərarlar qəbul

BOKT "İNKİŞAF ÜÇÜN MALİYYƏ" MMC

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

---

edə bilər. Nəticədə, aktivlər bazar dəyəri ilə göstəriləyənə görə, təxminlərdə baş verən dəyişikliklər öhdəliklərə faktiki təsir göstərməyə bilər. Bu kimi hallarda öhdəlik və aktivlərin ölçülməsində istifadə edilən müxtəlif üsullar kapitalda böyük dəyişikliklər yarada bilər.

Yuxarıda göstərilən həssaslıq təhlilinin digər məhdudiyyətlərindən biri Təşkilatın təxminlərinə görə ehtimal edilən riskləri təqdim etmək məqsədilə yalnız qısa müddətdə bazar dəyişmələri ilə əlaqədar proqnozlaşdırılması çətin olan fərziyyələrdən istifadə etməsidir; bu zaman təxmin edilir ki, bütün faiz dərəcələri eyni qaydada və istiqamətdə dəyişir.

23. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

Hesabat dövründən sonra əhəmiyyətli hadisə baş verməmişdir.